

ZALAI KÖZLÖNY

Főszerkesztőség és kiadóhivatal Deak tér 1.
Telefon: 182. — Hirdetéseket díjazásban szerint.

Főszerkesztő:
Kemény László

Felolvasó szerkesztő:
Erős Sándor

Megjelenik hetenkint kétszer.
Előfizetési ára: Egy évre 10 kor, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona, 50 fillér. — Egyos száma ára 13 fillér.

A helynevek.

Írta: *Eletvári Alajos.*

Negyven esztendője mulott, hogy Nagykanizsán Mihály Endre (ösi székely vér, távíró tiszt és a Zalai-Közlöny segédszerkesztője) köré néhány fiatal magyar tisztviselő csoportosult, hogy magyar helyneveinket forgalomba hozzuk.

A rendezetlen helynevek már a modern közlekedés hajnalán igen sok zavar és téves irányításnak voltak okozói. A közlekedés terminológiája, a kezelés vad idegen. Az abszolutizmus nyoma a közlekedés terén különösen, érezhető volt. A szabad fejlődést sorvasztó, dohos légkör burkolta körül.

Itt akartunk mi szellőztetni. Derült ifjú kedélyünk összhangját, hej de sokszor váltotta fel aggodás, zúndó, fájdalmas nyugtalanság. Nagy szerencsénk volt, hogy első vezér igazgatónk Takács János középiskolai tanár volt, aki megértette a mi

rendelet ellenes szabálytalanságainkban — a magyar lelket.

Helyneveink elcsufítva, kiforgatva fityegtek mindenütt: Neutria, Leutschau stb.: Azt hittük kinában vagyunk!

Ma már — már félszázad munkája, hogy az abszolút világ: itt felejtett vacakját nemzeti fejlődésünk utjából eltakarítottuk; illetve még most is takarítjuk: mert még ma sem ment át annak szükségessége a közérzésbe.

Majd a berni földrajzi kongresszus is foglalkozott — kis musztár magunkkal: rendezte a földrajzi s egyéb helyneveket. Megkaptuk az 1898 évi IV. t. cikket helyneveinkről.

A Földrajzi Társaság irányítani akar, hogy a rengeteg helynév halmazban megértéshez jussunk. Hiszen némelyik Isten háta mögötti kócos kis községnek is annyi neve van, mint akár egy spanyol grandnaka. Az elfajult Bécs — Vien vitájának is ezen a tájon találjuk meg forrás vidékét.

A külföldi sajtóban csak ujabban találunk helyneveinkre vonatkozó örvedetes változást.

A külföldi helynevek rendezése nem a mi dolgunk. Néhány külföldi helynév magyaros használata nyelv kincsünké lett. Oly közismert nevek zavart nem okoznak; miért küszöbönök ki azokat? (Persze a közlekedés terén kalauz — könyvekben stb. hivatalos nevüket is fel kell tüntetni.)

A magyar nyelvünk megóvására irányuló törekvés jogát saját — Magyar bírodalmi — helyneveinknél hatékonyabban és nyelvünk szellemének, törvényeinek és a történelem jogának megfelelően kell érvényesítenünk.

Pesty Frigyes munkáit különösen, kéziratos helynévgyűjteményét kell közkinccsé tenni.

Ezt a magyar nemzetiségi muzeumot kell szellőztetni. Helyneveink végleges megállapításánál a Tudományos Akadémia egy bizottsága döntene végérvényesen. A törzskönyv csak mint nyilvántartó hivatal szerepelne.

Rokon lelkek.

Írta: *Syrius.*

A világ, vagy helyesebben az emberek nagyon háltalanok. Némelykor kedvtelésből szeretnek velünk foglalkozni, hogy mikor hatalmukba ejtettek, ugyancsak akkor kedvtelésből háttat fordítsanak s legyen ismét eggyel több, akin számozni lehet. Higgye el, minden reményünket az emberek törik össze. Mielőtt a teljesedés fénye távolból csillogni kezd felénk, már készen állnak az ébredő fény kioltói. A reményt a mi szívünk gyártja, lelkeink szüli, de fájdalmas esalódással az emberek koronázzák meg. S gondolja, hogy maga kivétel marad a szabály alól? Barátom, én a multak tapasztalataim okula, intve figyelmeztetem magát, hogy ne higgyen senkinek s ne bizonnenkben, ha keserűen csalódni nem akar.

Nekem nem volt e tanács egészen kedvemre. Ez egy csalódása miatt bizalmát vesztett lélek tanácsa volt. Nem gondolt azzal, hogy élnék még a sárteknén is érző lelkek, kik boldogság után áhitoznak s mások boldogításában találják fel saját boldogságuk örömeit. S én erről beszéltem neki. Meg akartam

győzni, hogy a boldogulásra való törekvés találhat segítőtársakat, kik a boldogság megértésében nekünk segítséget nyújtanak. Nem hitt nekem. Egy-két példát említtet ugyan, kik segíteni igyekeztek s könyviteleni törekedtek ama borús napok gondjain. Nekem ez anyagot szolgáltatott arra nézve, hogy meggyőzem pesszimizmusának még korai voltáról. Erősíteni törekedtem, hogy az ember még találhat emberi szívet, mely még önzetlenül tud bogni: meggyőzni iparkodtam, hogy a léleknek lélekhez való ösztöne vonzódása még a sivar jelen számító napjainban is lehetséges, egy föllettel alatt, ha ezt az ösztönt szívet találtuk meg, ha erre az ösztönten vonzódi lélekre hosszas kutatás után ráakadtunk. Minden pere újabb ideát, újabb gondolatot vetett fel.

Önzetlenségben, úgymond, ösztöne vonzódásban ne higgyen manapság. Ennek a természetes naivitásnak kora már lealkonyodott. Számított ma már minden sziv, tétvet szó manapság mind-n lélek, melyet ha anyszni látánk, minden szeretet szerzte foszlik. Kódítályokkép gyanánt tűnik tova minden rokonszenvedés mint a nyelnek alkalmas talaja számításra nem akadt s így tovább megy a kinsalkozó szerencsétlen kísérletezni. Maga még idegen az életben, nem is-

meri annak személyes időjírását; nem tudja, honnan érheti esalódás. Meglátja s emlékezni fog még szávatma, hogy egy váratlan pillanatban onnan fog érni kiabrandulás halálos órája, honnan minden reményének s szüntalan vágának vártan boldogító be-köszöntését. A maga szívet én megértem, belátok s olvasni tudok redőiben; s mondhatom, szánom a jobb sorsra érdemes szívet s azért akarom megmen-tetni egy esalódástól.

Itt elhalgatott, hogy átvagyem én a boszód fennalát, mit meg is tettem Szavából, szóltam, erős meggyőződésemként szivom ki előbb elmondott igazságot: mi egymásra találtunk. Lelkeink megértették egymást. Nem is fogom e bizalmas rokonszenved megőrtni hagyni soha. De ószietlen szólvá, ne feledje, hogy minden lélek, bármely sziv ábrándok a eszmények után tör, melyeket, ha nem lel föl rideg környezetében, másfelé gondolja az feltalálni s ott kutat utánna, ahol ráakadni vél. Némelyik lélek érzőbb s nem oly hétköznapi, semhogy meg tudna elégedni a kinsalkozó anygas dolgok tömelagével. Kevésli az anyagiakat, ki nem elégítőkön tartja s értéktelennek tekinti azt, mi annyi izret képes boldoggá s földiesen gondolkozva, megelégedetté tenni

A helynevek kíméletlen összeírása sem helyes. Némelykor meter hosszú nevet kapunk. Az ember szinte hajlandó a szomszédját segítségül hívni, hogy azt kímélhassa. Így kaptuk meg az exotikus ország szörnyeteg helyneveit.

Sokszor megfosztották helyneveinket magyaros jellegüktől, azon különleges szüzsies hamvuktól, melyet történelmünk zivatarai között is megőriztek.

A nép által képzett helynév kell, hogy közelebbi megjelölésében a nyomra vezető jellegét úgy foglalja magába, hogy azt ne kelljen: mint valami misztikus kötésből, körmöntont szövésből kibogozni még a magyar embernek is.

Nem helyes az utca nevek egybeírása sem: Kossuth-lajos-utca, Aranyjános-utca — nemcsak izléstelenség!

Olvastam azt is, hogy a közlekedés számozza meg helyneveit, vagyis azok neve helyett számokat használjon. No, még csak ez kellene s a zavar lefőző még a Bablyont is!

**Szeretetadóományokat
kér a Hadsegélyző Hiva-
tal átvételi különítménye
Budapest, IV. Váci-u. 38.**

En számom ezeket lehet, hogy ők boldogabbnak hiszik és érik magukat, mint mi szegény s mindig eszmények után futkosó, de csak hitvány fantomokra lelő idealisták. De én e boldogságot hideg s lélek nélkülinek tartom. Nézetem szerint nincs benne liktető élet, forró elevenség, tüzes érzés, hanem csak jég, dermedt fagy.

Épen azért nem ütközök meg ezek után, mint arconvissából következtetnek, ha én e magát boldognak képző tömeg gondolait s érzés világának körén kívül, az anyagiasnak határain túl keresem és fogom felatálni boldogító örömeim. Mi most a jelen percében még nem értjük teljesen egymást. S ez természetszerű: sokkal fiatalabb még a méretünk, senki sem teljes tökéletességgel tudnánk egymás szándékát, személyét kismerni. De lesz idő s már most rohamosan közeledünk felé mikor néz-teinket kölcsönösen eszerélnék ki s megértjük egymás lelki életét teljesen, mint azt ismeri törekszünk. Nekem lelki szükség- letem egy másik szív rokonzatva, résztvevő érzés- éltető elemem, míg annak hiánya elsorvaszt, megöl. Én ez éltető nedűm a maga jövő bizalmából s jó szíve nem apadó jóakarattal fogom szívni. Azonban ne gondoljon önző karunkul hű fiának. Az én érzés- ben szegény belvilágom sem fog fukarkodni, ha ma- gának onnan k-l bizalmat s reményt kölcsönözní

AVE MÁRIA...

*Hajnali intermezzó
a Halál domb alatt.*

Hajnalfátyol a Halál-domb felett.

Virradat áldott, szent róratéja...!

Most némák a gyilkos fegyverek:

Csill...! ne szójatok!

Ave Maria...

Alszik a domb a fenyűk a láb.

Alsznak mi itt s „ök” odaát...

Óh! álom-szüllő béke szent pillanatja:

Irgalmas csuda! hogyha így maradna...!

... Csill imádkozzunk!

Ave Maria...

Óh, Uram add, hogy e perc így maradjon!

Fel ne ébredjen a nagy Ur, a Halál...

Hajnali csend áldott róratéja...

Aludjunk mi itt s „ök” odaát...

Hajnali-álmot...

Ave Maria...

Radics Kálmán

Helyreigazítás

A Zalai Közlöny legutóbbi számában közölt örömteljes egyházi ünnepély halasztást szenved; mert P. Bangha Béla ft. ur betegsége miatt a nagykanizsai urasszonyok és urleányok Máriakongregációjának felavatási ünnepélye febr. 2-ról május hónapra marad.

HIREK.

Divathóbort.

Szép a hosszú, sleppes szoknya:

Ámde szörnyű porl kavár

És a sóvár férjiszemlől

Sok édes bájt ellakar.

Törvényt hoztak böles férfiak

Tul a Lajlán odaát

S hygiéna szent nevében

Igy védtek me a bokát:

„Kisebb lesz a ruhaszámla,

Ha a szoknya rövidebb.”

Megnyúlt arccal nyögi a férj:

Egyik kutya, másik eb!

Pesten a női kalaptú.

Sok öregnek szemét szurt!

Mert, mind mondják, hosszú volta

Veszélyesnek bizonyult

Divat ide, divat oda!

Fölfolyant a bösz Boda:

És a hosszú kalaptúnek

Menten megszünt létjoga

Igy rövidült meg a szép-nem!

Fenn is, lenn is s ezalult

Mi huzzuk a rövidebbet...

Mindig így volt s így marad!

egy esetleg aggodalmas jövő borús kétségével szemben. Fájdalma felét mindenkor örömeim vállalom magamra, hogy megfelezzek kevésbé érezne: de örömeim sem fogom irigyelni s ha megoszja velem, e megosztás által csak növekedni fog, — mert hisz az öröm megosztva nő, — s én magával fogok örvedeni

Még tovább elmélkedtünk volna, ha be nem közönt az asztalbontás ideje. Én sajnáltam igaz szív- ből, hogy megzakadt beszélgetésünk fonala. Látni véltem, hogy mi e ma esti társalgásunkat alig folytathatjuk egyhamar. Mellém ül a fiatal-ág. Másról, más hiábavalóságról beszéltek reánk nézve érintke- sebb témák helyett. Egyszer csak szólni kezdett a társ-ág. Mindenki hazafelé készülődött. Én is gé- piessé felötöltem s kalapom után nyúlám.

Elnye úsva neki indultam a sötét, ködös éjsza- kának. Az utca pislogó művilágai csak zavarták látáomat. Elgondolkodva haladtam a sikos kövezeten, hogy mennyi kinc van lerakva e jó leány lelkébe s mennyi boldogság van jóságos szívében szunnyadóan, melyet csak életre kellene ébreszteni. De ilyenek az ember, fiztem tovább kuszált gondolataim. Mindenfelé törtétnék az öröm s boldogság után s siette- tel keresésben épen ott nem keresik, hol legbizto- sabbban találhatnák fel tartós és nem muló birtok-

lásra. Meggyőződtem, hogy manapság még jóakarát is ál az emberekben, bár nagyon elszórtan, mint a tengerben a gyöngygyaló. Viganstoló, hogy mégis letetik. Mennyi fájdalom szünnék meg, mily sok szenvedésel! vevél kereszát lenne könnyebben elvisel- hető, ha az emberek ily vigasztaló s enyhítő céllal keresnek fel egymást, tekinteténéc egymás lelkébe s a szívekre nézőnek balzsam után a szíveken ütött seb-ek meggyógyítására.

Végre hazatértem s megtértem gondolataim. A leáldozott nap tapasztalatával meg voltam előedve s ajándékát sem Liesinyeltem. Egy jó lélek s még jobb szív bizalma, megnyilatkozó jóakarata, s-akat ér, meg- becsülhetetlen. Lefeküdtem. A kályhából haladó páraz lövölt vékony fényugárt fekvő helyem felé. Elfordultam tőle. A szől besivított a tüzet éltető nyilá- sán át. Nem sokáig élveztem e ridog zenét. Gondola- tom az álom országába szállt s lelkeim ólva- n kezdte az álom boldogságát. Megtalálta boldogsága tárgyát, nem is engedte el reggelig magától. De az ébredés irgalmtalan volt. El abolta ez örömet s nap- pali küzdelemmel eszerélt fel az álombeli boldogsá- got, mely édes emléké s boldogító reánk nézve.

(Vége)

151.123.100 korona.

Ennyit jegyzett a katolikus egyházi vagyon az öt hadikölcsönre, még pedig az első négyre 120 milliót, az ötödikre pedig 31 123,100 koronát. E jegyzés kézzeresét teszi a püspöki kar, a káptalanok és a szerzetesrendek háboru előtti összes jövedelmének. Ilyen arányban egyetlen gazdasági ág, vagy jövedelmi forrás sem vett részt a hadikölcsön jegyzésében. A háborus nyereségek pláne messze elmaradtak a jegyzések ekkora méretétől.

A csipkekiállítás vásárlói

A napokban bezárt csipkekiállításnak, mint a megnyitó felolvasás mondotta, pedagogiai hatása is van. Megtanítja a női világot az igazi csipke értékének méltánylására. Györffy Jánosné csipkei valóságos családi értéket képviselnek minden nő ruháiban. Meg is értették ezt városunk urti társadalmának telepei és siettek egy-egy értékes darabot a kiállított csipkékből megszerezni. Amint értesülünk az urti asszonyok sorából többen szereztek maguknak egy-két darabot az értékes kiállítás tartalmából. Legközelebb fel is soroljuk azokat a mértő vásárló hölgyeknek nevét, akik önmagukat egy-egy Pannonia csipke értékével gazdagították.

Állandó választmányi ülés.

Február hó 12-én tartandó törvényhatósági bizottsági rendes közgyűlésén felveendő ügyek tárgyalása végett az állandó választmány u. a. hó 5-én délelőtt 9^{1/2} órakor a vármegyeház közgyűlési termében gyűlést tart. Erre a választmányi tag őket meghívja *Dr. Bulás Béla* Zalavármegye főispánja.

Takarékpénztári közgyűlések.

A Zalamegyei Gazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság most adta ki huszadik zárszámadását. A takaréki részvényenkint 35 korona jutalékot ad.

A Néptakarékpénztár Részvénytársaság XI. zárszámadása is megjelent. Az intézet február 2-án tartja közgyűlését s minden részvényre 9 Korona osztalékot ad.

A Nagykiszvári Takarékpénztár mérlegét itt közöljük lapunkban.

Adakozzunk a Hadsegélyzőnek.

Kitüntetett zászlós.

Vlasisz József 20 h. gy. ezredbeli zászlóst az ellenség előtt tanúsított vitézségeért a második osztályú ezüst éremmel tüntették ki. A hős zászlós a november végén lefolyt ütközetekben tüntette ki magát halált megvető bátorságával.

A kitüntetett zászlós Vlasisz József áll. iskolai tanítónak fia. A fiára búska apát — akinek már második fia is a harcúterén van — számo-an üdvözölték fia szép kitüntetésé alkalmából.

A Hadsegélyző estje.

Ma este tartják meg a Hadsegélyző régóta esedékes estjét. A gazdag műsor sokat ígér. A műsortvezet kétségtelen. Minden szereplő tehetsége javát vízi az est sikerének emeléséhez s amint tudjuk, oly szép együtteseket produkálnak, hogy azok a legszigorúbb kritikák is kiállják. A közönség nagy figyelműl várja a művészi estöt, s minden jegyet elszedtek hamarosan, még a megengedett pótszékek is.

Tábori Ujság

Édes lapot kaptunk ma a harcúteréről. Közvetlen és szíves minden szava, minden hangja. Az érdekes szöveget nagyban emeli a művészi illusztráció, a mely a lap minden oldalát díszesen szegi. A főszerkesztő Radics Kálmán hadnagy, aki lapunknak is szépottlú munkatársa s föle van a lapunk mai számban olvasható szép költemény is. A század nőit emelik a tábori ujság érdekességét.

Folytatódik a rekvirálás.

Amennyiben kiderült, hogy a helybeli lakosok közül többen úgy vélték gabonafeleslegeket megmeneteni, hogy azt a helybeli vagy vidéki malmokba vitték a rekvirálók elől: — a helyi hatóság a helyi és környéki vámtől malmokban a beraktározott gabonakészleteket lefoglalta s amennyiben kiténik, hogy azok elrejtési számlékból vitettek oda mint feltárandó feleslegek, mint elrejtett készletek elkoboztatnak s tulajdonosaik ellen a kihágási eljárás megindították.

Ez annál is inkább szükségesnek bizonyult, mivel máris több nagyobb készlet ily címen a malmokban lefoglaltatott.

Zsír- és kávéjegyek

szóval minden rendű és rangú jegyekkel el lesz látva a közel jövőben a közönség csak félt, hogy azok ellenszolgáltatása elmarad, mivel az árvesenpészek elviszik orruk elől ezeket.

Sokat táviratoznak a hivatalok.

A belügyminiszter a kereskedelemügyi miniszter arról értesült, hogy a hivatalok igen sok hivatalos táviratot küldözgetnek, amivel egyrészt sok dolgot adnak a táviróhivataloknak, másrészt ok nélkül szaporítják az illető miniszteri tárcza kiadásait. A miniszter ennél fogva elrendeli, hogy a hivatalok csak elkerülhetetlenül sürgős esetekben táviratozzanak és akkor is — rövidesen.

A záróra meghosszabbítása.

Megirtuk, hogy a vidéki kávéházutalajdonosok és vendéglősök kiáldottságban járának a miniszterelnöknél és kérték, hogy a zárórát 11 óra helyett 12 órára érdekeket jelentősen sérti. A miniszterelnök és Sándor belügyminiszter kiállításba helyezték, hogy a kérdést jóindulattal fogják megvizsgálni és amint értesülünk, ez ügyben a kormány e héten még minisztertanácsot tart és valószínűleg teljesíti a kávéházak és vendéglők kérelmét.

A belügyminiszter

a jégszükséglet biztosításáról.

A melegebb idősáak beálltával részint némely betegség gyógykezelésére, részint a romlandó élelmiszerek megóvására, különösen a jelenlegi viszonyok között — égyum, mint az előző években is — fokozottabb mértékben lesz szükség jégre. Mivel az idejelen az enyhe időjárás eddig lehetetlenné tette a jégkészlet beszerzését, a belügyminiszter egyrészt tekintettel a most beállott hidegebb időjárásra, másrészt arra a körülményre, hogy a téli évszak már előrehaladt, körrendeletben utasította a közigazgatási hatóságokat, hogy jégszükségletük biztosításáról halabéktalanul gondoskodjanak.

Kapitányok lesznek a tartalékos főhadnagyk.

A katonai ranglétrén béke idején a tartalékosok rendszerint csak a hadnagyi ranghoz juthatnak el és ennél magasabb tiszti rang csak elvéve fordul elő. A hosszú háboru e téren is meghozta a változást és ma a régi tartalékos hadnagyk csaknem kivétel nélkül főhadnagykká lettek. A kapitányi rang elnyerése viszont még mindig távoli lehetőség a tisztekre nézve, hiszen átlag hat év szokott eltelti a ténylegeseknél is, míg főhadnagykból kapitányokká lesznek. A hadvezetőség azonban kivételt is tesz. Az ezredék parancsnokságait fölhívták, hogy a legöregebb és leghősiebb tartalékos főhadnagyk közül terjesszen néhányat föl előléptetésre. Amint értesülünk, minden ezredből 2—2 tartalékos főhadnagykot fognak kapitánnyá kinevezni.

— Egy jó családból való fia ki 2—3 középosztályt végzett, betűszedő tanoncnak azonnal felvétetik Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában.

Nagy ke t szöllővel és gyümölcsös-sel megmunkálás ellenében felesbe kiadód. Bővebbet Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében.

BERLIN színházban

mindig a legújabb, legszebb és legérdekesebb műsorra talál a közönség. Mindenik előadása a kinematográfia legelsőrendű és legújabb alkotásából van összeállítva. Szébb és érdekesebb s tanulságosabb műsrot a fővárosi mozgószínházakban sem lehet látni s a helyárak olyan olcsók, hogy még a legszegényebb ember is megnézheti. A „BERLIN” színház agilis igazgatója mindig a legújabb és legválogatottabb mozgószínház mutatja be. — Nem sajnál sem fáradságot, sem költséget, hogy a t. közönségnek az előadásokat minél kellemesebbé és élvezetesebbé tegye. — A „BERLIN” mozgószínház látogatását mindenkinék a legmelegebben ajánljuk. A zenét **Löwinger Amália** zongoraművész nő szolgálta. Minden harmadik nap új műsor. A m. tisztelt közönség szíves pártfogását kéri Az igazgatóság.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga. Irta: **Lukács József**, főgimn. tanár. A vasok munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, ami az jelen alakjához ért. Mindenkinék érdekes és tanulságos olvasmány, amely míg egyrészt szigorúan tudományos, másrészt könnyű stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúrember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében. Nagykánizsán.

— **Uj Idők.** A világháború legelső krónikáiban és képekben az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világrész harcátörténe történeti, az mind élelénk tárja festői szépségű képekben. Érdekes, művészi stílusú és előkelő ízlés jellemzi Horea Ferenc hűteljét, az Uj Időköt, melynek minden száma aktuális közleményeiben, elbeszéléseiben és regényeiben is egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrásy-ut 16. sz.

— A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. „Világ-krónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-utca 4.). Ugyanígy megrendelhető a „Központ Népnap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilapot (szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek gazdagítják ki. A kitűnő lapot meloen ajánljuk olvasóniuk figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 16/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványzámmal készséggel küld a kiadóhivatal.

MILKA
Suchard
KITÜNŐ ALPESI TEJ-
CSOKOLÁDÉ

NÉVJEGYEK

A világháború
minden mozzanatáról
bő,
eredeti,
megbízható,
kimerítő

értesülésekkel, térképekkel, magyarázatokkal szolgál az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

olvasóinak.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	38 korona.
Félévre	19 "
Negyedévre	9 K. 50 f.
Egy hónapra	3 K. 30 f.

Megrendelési cím:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest
VII. Rákóczi ut 54 szám

eddig még nem létezett nagy választékban jutányos áron készítettnek

Ifj. Wajdits József
könyvnyomdájában.

Vidéki megrendelőnek azonnal elintéztetnek

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokbán
és névjegyekben
Nyomatványok ízlés kivételben jutányos áron
gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok
nagy raktára.

MEGHÍVÓ.

A nagykanizsai Takarékpénztár által alapított Önsegélyző Szövetkezet

1917. február hó 18-án délelőtt 10¹/₂ órakor tartja

a nagykanizsai Takarékpénztár helyiségében

XX. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. o. szövetkezeti tagokat tisztelettel meghívja

AZ IGAZGATÓSÁG.

Tárgysorozat:

1. Évi jelentés.
2. A felügyelő-bizottság jelentése, ennek alapján a mérleg megállapítása, az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése iránti határozat.
3. A szövetkezet hivatalos közlönyének kijelölése.
4. Az igazgatóság tagjai közül az alapszabályok 23. szakasza értelmében kilépő *Acél Pál, Keller Mátyás, Leitner Ernő, Móger Károly, Dr. Rothschild Jakab és Ifj. Steszlin Ferencz* igazgatósági tagok helyett 3 évi időtartamra, az évközben elhalálozott *Trippammer Gyula* alelnök és *Czapáry Ádám* igazgatósági tag helyett, új alelnök 2 évi időtartamra és egy új igazgatósági tag 1 évi időtartamra, valamint a felügyelő-bizottsági tagok helyett 1 évi időtartamra újak, vagy azok újbóli megválasztása.

Nagykanizsán, 1917. február hó 1-én.

JEGYZET: A felügyelő-bizottság által felülvizsgált vagyommérleg a szövetkezeti helyiségben bármikor betekinthező. Az üzletrész birtokok könyvük felmutatása mellett szavazólappalakat tölő évi február hó 16 és 17-én a szövetkezeti helyiségben átvethetik.

Vagyon — Mérleg-számla 1916. november hó 30-án — Teher

Vagyon		Mérleg-számla 1916. november hó 30-án		Teher	
	Korona f.		Korona f.	Korona f.	
Pénzkészlet	7151 79	14. évt. Törzsbetét számla	103133 —		
Küleszók	497178 76	15. " " " "	152181 —		
Nagykanizsai Takarékpénztárnál	251350 63	16. " " " "	147886 —		
Kintlevő kamatok	12079 51	17. " " " "	171570 —		
Összesített személy számlán	3252 16	18. " " " "	87495 —		
Értékpapír	91000 —	19. " " " "	98276 —	760541	—
		14. évt. Tartalékalap számla	522 53		
		15. " " " "	565 27		
		16. " " " "	472 13		
		17. " " " "	552 11		
		18. " " " "	164 52		
		19. " " " "	202 98	9479	54
		14. évt. Osztalék számla	12132 55		
		15. " " " "	12944 13		
		16. " " " "	8662 17		
		17. " " " "	5734 67		
		18. " " " "	983 24	40456	76
		Atmeneti kamatok		322	78
		Köln tartalékalap		26172	08
		Nyeréség egyenleg		32040	69
	862012 85			862012	85

Nagykanizsán, 1916. november hó 30-án.

Unger Ullmanu Elek s. k.
igazgatósági elnök.

Orbán János s. k.
pénztáros.

Fenti mérleg-számlát a szabályszerűen vezetett fő- és segédkönyvekkel összehasonlítottuk, azokkal teljesen megegyezőnek találtuk.

Nagykanizsán, 1917. január hó 30-án.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Dr. Etelényi Gósa u. k.

Krámer Lajos s. k.

Rosenberg Ernő s. k.

Meghívás.

A DÉL-ZALAI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1917. évi február hó 18-ik napján délelőtt 10 órákor Nagykanizsán saját helyiségében tartja.

XLVII. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések az üzlet eredményéről, az 1917. évi számadások előterjesztése — ezek alapján a mérleg végmegállapítása, a számadók felmentése és a mutatkozó nyereség felosztása iránti határozat.
2. Az önszegélyző szövetkezeti alapszabályok 37. §-ának módosítása.
3. Az érvényben levő nyugdíjszabályzatok 9. §-ának módosítása.
4. A társaság hivatalos közlönyének az 1917-ik üzleti évre leendő kijelölése.
5. A megbízatásuk lejártá következtében az igazgatóságból kilépő Bogenrieder József, Dants Kálmán, Miltényi Sándor, Sanveber József és Strem Vilmos helyeit az alapszabályok értelmében 5 igazgatósági tagnak 3 évre, — ugy a felügyelő-bizottsági tagok számának meghatározása és egy évre való megválasztása.

Kelt Nagykanizsán, 1917. évi január hó 27-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

A t. c. részvényesek kéretnek szavazólapjaiknak részvényeik előmutatása melletti átvételére a takarékpénztár helyiségében 1917. február 17-én megjelenni.

A társulati igazgatóságnak a közgyűlés elé terjesztendő jelentése a közgyűlést megelőző 8 napon át a t. részvényesek által az intézet helyiségében betekinthező.

VAGYON

MÉRLEG 1916. ÉVRŐL

TEHER

	ÖSSZEG					ÖSSZEG			
	10 frankos	cs. kir.	korona	fl.		10 frankos	cs. kir.	korona	fl.
	ARANY					ARANY			
Pénztári készlet		4	110761	49	Részvénytőke			500000	—
Pénzüzeteknél elhelyezett tőke			754849	29	Tartalékalap*)			763820	52
Oszták-Magyar Bank giro			8017	06	Adótartalék			25000	—
Magy. kir. postatakarékpénztár			2320	30	Nyugdíjalap			100000	—
Jelzálogi kötelezők	582	600	621678	41	Tiszti nyugdíjalap			80386	69
Törlesztéses jelzálogi kötelezők			2455691	11	Betétek és betétkamatok	85	1439	773625	33
Kézességi kötelezők			4448	—	Betét kamatadó			10855	90
Váltók			597816	—	Letétek			28567	91
Intézeti ház			250000	—	Előre felvett kamatok	14	14	38792	76
Értékpapírok			2507789	—	Aranyok és frankok	423	—	9970	70
Értékpapírok függő kamatai			36154	31	Hitelezők			87495	10
Pénzüzetési központi üzletrészekre befizetés			400	—	Eperjessy Sándor iskolaalapítvány			10000	—
Kintlevő kamatok		7	78144	32	Árvaházalap			45391	37
Aranyok és frankok		762	—	—	Színházalap			20399	32
Adóskók			114224	22	Katonatiszti akadémiái alap			13178	76
					Napbiztosi díj			2376	—
					Felügyelő-bizottsági díj			1500	—
					Fel nem vett osztalék			465	—
					Nyereség				
					áthozat 1916. évről			8725.45	
					1916. évi nyereség 90 drb frkos 19 ar. 152.802.80	00	19	161618	26
	582	1472	7635893	51	*) A folyó évi nyereségből kiegészítve 800000 koronára.	582	1472	7635893	51

Kelt Nagykanizsán, 1916. évi december hó 30-án.

DR. BENTZIK FERENCZ s. k.
társ. igazg. elnök

EPERJESSY GÁBOR s. k.
főpénztárnok

REINITZ JÓZSEF s. k.
igazgató

Ezen zármérleget a fő- és egyéb üzleti könyvekkel összehasonlítottuk és mindenben megegyezőnek találtuk.

Kelt Nagykanizsán, 1917. évi január hó 30-án.

HALPHEN MÓR s. k.
felügy. biz. tag

RAPOGH GYULA s. k.
felügy. biz. tag

LÓWE ADOLF s. k.
felügy. biz. tag

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deak tér 1. —
Telefon: 182. — Hirdetések díjazásán szerint.

Főszerkesztő:
Kemény László

Felol. szerkesztő:
Eörös Sándor

Megjelenik hetenkint kétszer.
Előzetes ára: Egy évre 10 kor, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. —
Egyes szám ára 12 fillér.

A helynevek.

Írta: *Etelvári Alajos.*

A Bécs—Wien körül lefolyt vita, nemzeti különlegesség szempontjából érdekes a két név töve és gyökerei.

Bécsnek a rómaiak két nevet is adtak: Vindobona és Fabiana; de az elsőségből Carnuntunamál kellett osztozkodniuk.

Vindobona valószínűleg kelta, kelta eredetű szó; valamint Akink, rómaiásan Aquincum is az.

Bécs talán olyan régi avar szó, mint Buda. Föltűnő, hogy az avarok nem fonetice csináltak maguknak helynevet, hanem imperative, mint a terület urai.

Wien hasonló Rab-hoz. (Győr.) Arabo a mai Rába kelta ríve, Arabóna a helység a Rába (vagyis a kelta Arabo mellett.) Vindobona a mai Wien folyó mellett hasonló képzés.

Győr az avarok korában már csak vizrajzi szempontból is felette alkalmas volt táborozásra, szállásra; különösen a

midőn azt az avarok körsáncsal gyűrűs földsáncsal is körül vették. A folyó kelta neve megmaradt; de az állasukat saját nyelvükön nevezték meg. Így szorította ki Buda Aquincumot, Bécs Vindobonát.

Helyneveinkben sok avar törzs, gyökér lappanghat. Lehet, hogy az avarok uralmát felforgató viharok sokát leoptáltak vagy idegen mázzal vontak be.

Nem helyeslem helynév magyarozóink módszerét, hogy helyneveink gyökereit jelölt sokszor szlaven, vend, szerb talajban keresik; holott hazánk területén, honfoglalásunk előtt, bőven szerepeltek turánok. A hatalmas uralkodó turán törzseknek csak voltak saját szállásneveik. Az avar ma is élő nyelv, aztán a többi turáni nyelv kulcsot nyom a kezünkbe.

Hiszen az ósmultban olvasni csak az ós zehasonlító nyelvészet tanít. Ha e világító szövevényekkel a homályos ósmultba tekintünk, ott a mohával dusan elreptet talajból itt-ott mégis előbuvik egy-egy szál nefelejts, mely rég letűnt elődeink emlékeit őrzi. A turánok hatalmát hirdetik a Dob-

rudza, a mai Moldva (a régi Etelköz) helynevei. Tuzla annyi mint Lóváros; tuz törökül só. Konstanca — Tömösvár. Torontál — torontaj török-tatár nyelven egy solyom fajt jelent; vagy Turundáj egy palóc fejedelem neve. (Nincs tehát szükség semmi féle szerb, horvát gyökérré.

Szinte csudálatom, hogy a mindent szlávból facsarók még ki nem süttették; hogy Wien a vino (bor) ból származik, a mint Budara ráfogták, hogy voda (viz) ból származik. Az igaz, hogy Bécs, vagyis Wien megissza a bort s Budának hagyja a vizet; de nem a Dunát, — — azt zsebre szeretné vágni

A feldult kárpáti falvak felépítése köteleességünk. Az adományozók, vagy pláne a „gyűjtők” néhány garasukkal semmi jót sem szereztek az immár történelmi kárpáti helységnevek kiküszöbölésére. Hős fiaink vérükkel írták azokat történelmünk aranylapjaira.

Történelmünk szent berkeiben mitoszi küzdelmeink eme emlékkövei előtt nincs a

Jöjjön el a Te országod!

Uram, jöjjön el a Te országod!

*Szánd meg ezt a bús letört világot,
A hol a nyár is rideg télre vál:
Kereszlet, fejfáj terem a határ.*

Leveszed, ugy-e, rólunk balkezed:

Fehér-virágos lesz a kikelet...

*És nyomában a keblek rejtekén
Újra nyílik a hervadó remény?*

Uram, jöjjön el a Te országod!

Ütled lelkünkbe örök jóságod.

*Küldd el angyalod, szívünk nyissa meg
A hol sóhaj kél, a hol köny perog.*

Elesett özvegy, éhez-árva,

Legyen mindenha keblünkre zárva;

*Osszuk meg velök, mit hegyelmed hoz.
Golgotás király, emelj magadhoz!*

Uram, jöjjön el a Te országod!

*Uerüljön kedvre Magyarországod.
Szenvedés, bánat, mint-nehéz átom,
Csöndes feledés kódébe szálljon.*

Az ébredésünk, édes Istenem,

Legyen egy új, szebb, boldogabb jelen,

Szentségs neved örökké áldott,

Uram, jöjjön el a Te országod!

Borsodi László.

Szeretetadományokat
kér a Hadsegélyző Hivatal
átvételi különítménye
Budapest, IV. Váci-u. 38.

Legenda 1917-ből.

AKKORON TÖRTÉNT, mikor az Urnak 1915 esztendeje beköszöntött. Az utakat vastag hó a folyókat csillogó jég, a sziveket keserűség és könny töltötte be. Végtelen országuton csukaszürke katonák kanyarogtak. Aruk vörös volt a hidegtől, szakáluikat, szemöldöküket fehérre fastette a tél, az agyongyötört test könnye, mint csillogó gyöngy lagyolt arcukra. Térdük megröggyan, fáradt lábaikat alig vonszolták, szemek lázasan égtek, mel-lők zilsít, gyomorukban fájó érzést élveztek. Menni! Menni! Sietni, mert mögöttük a halál! A távoli havas dombtetőkre vad, idegen lovasok alakja rajzoló-dott s ki tudja nem jönnek-e utánuk!? A borju szíjja véresre horzsolta a vállat, a puská minden lépésnél súlyosabb mint volt, a rossz bakancsból lassan szivárgott vérnk a fehér hóra. Menni, menni, tovább! Mellünkől fájó sóhajok, mint fekete varjak szálltak ki és sötét borival vonták be az eget. A csapat vészorgolt tovább. Egy egy ember mint tolt-las párnába, úgy dőlt le az utszárra, a hóra és senki-

hiuságnak semmi helye. Tiszteletet és kegyeletet követelnek.

Minden helyre állított falunak lesz egy-egy utcája, tere, temploma, iskolája: oda lehet az adományozók emléktábláját elhelyezni.

Olvastam Gyoszfaluról is; — hát ez nem barbarizmus. Az ilyen örök életre törekvések ellen annak idején felszólaltam. Most — úgy tudom — elhatározott tény, hogy egyetlen egy kárpáti falunak a nevét sem fogják megváltoztatni.

Még a háboru elején lent jártam, Gelse, a Zala vármegyei községben. Azt mondják a falu városnépsége azon tepelődött, hogy merre lehet Kuk helység nagy városnak kell lennie; mért a falu legényei mind onnan irnak. (K. u. K. Feldpost tábori posta.) Ez adomának is megjárja.

Kuk küzdelmeink vérzivatarában népünk képezet világának regeszereú kertjében fakadt; nincs is benne semmi — hiúság!

Autogramm király Nagykanizsán.

— Barth Lajos gyűjteménye. —

Soha nehezebben még nem írtam valamiről, mint most, amikor Barth Lajos csodás autogramgyűjteményéről kell néhány szót papíra vetnem. Méltó azt nehéz volna írni, riportot pedig reklámként nem szabad róla szóba fűzünk, mert nem engedi a gyűjtemény komolyasága. S mégis, úgy találom, hogy soraimmal hangulatot kelték Barth Lajos csodás

sem tördölt vele, mert aki megáll, az elveszett és élni olyan jó. Aztán sábesültek vánszorogtak az uton, nyögve vonszolták összeült tagjaikat. A kótesen átűtött a vér és szivárgott le arcukon. Puskáikra támaszkodva, véres nadrággal, lábebesültek jöttek. És mint piros rézsa szirmait, hullatták sötét vérorokkat a hóra. Állkapcsuk rángatózott az éhségtől. Sokan havat ettek. Lázás szemük előtt távoli felhár tanják l-begették és orrukban frissen sült kenyér szagát érezték. Menni, menni! Minden erejüket összeszedve vánszorogtak a távoli képek felé. Lassanként valami nagy kabáttság űlt agyukra. Zavaros képek kavargtak fejükben: Milyen jó volna álltít fejjel feküdni a fagyos szántáson, mint a többie! — Milyen borús az ég! — A hálál nem is lehet borzalmas! — Miért nem esik a hó! — A halottak nem éhesek! Történhet bármi, de előbb egy darab kenyéret!

Mindig többen és többen fedűkék ki az ut-szélre és zavarodott arccal, véres szemmel nézték a vánszorogókat. Tiszt jött a csapat után! Fialat volt, hűsőtől kék ajkát összeronította, lázas nagy szemei valahova nagyon messzire néztek, fáradt testét az akarat vonszolta.

Tovább! Tovább! magyagya! — szolt az egyik

könyve mellett önkéntelenül. Én láttam egyszer, többször, csodálkoztam rajta. Nem tudtam b-telni vele. S most is csak egy a vágyam, újra látni, élvezni a kellemes oly mélyen bevésni, hogy elűrlő-hetetlen kinsé legyen leltem tablójának. Csodálom, hogy magyar embernek e féren ekkora ügyességét, szellemét bámulhatja a világ, hogy hazánkba ilyen csodát művelt Mert Barth Lajos gyűjteménye egy világosság csoda. Jól mondta ezt már X. Pius pápa a gyűjteményről. A szellem óriások mind ott vannak sorban s egy sem maradt ki azok közül, akik a világ szellemi kinsesházát s művészi értékét valamiképpen gazdagították. Ismételnem kell, amit első csodálatomban mondtam már, hogy ez egykorú Pantheon, egy kozmopolita Wálhalla. Odapatt a tebe-titnek, a szellemünk a csodáskönyv lapjához, amikor Barth Lajos bőséges tudásával elkezdte magyarázni minden névnek, sornak eredetét. S a betűk élő alakok lettek meg, személyesítik irójukat, akiknek perdig már nem kis része halott. De mit mondják arról az értékes festmény és rajz gyűjteményről, mely Barth könyvét gazdagítja?

Egy tárlat fényes bőséggel gyönyörököt bennünk a könyv e részben is. Itt kimerítő méltatást alig tudunk írni. Kultúrtörténetet kellene írunk, ha csak valamiképpen is hű képét akarunk adni Barth gyűjteményének. Önfeledten állunk ott s érezük a nyugoteg szellemi kinsár értékét lelkünkre melegedni. A gyűjteményről már rengeteget írtak. Nincs a modern világnak tagja, amely ne szólt volna már róla. A nagy világlapok Amerikában s a most ellenséges nyugaton illusztrációs mellátásokat hoztak róla. Szaporá anekdota fűzér is övezi létrejöttét, amelyet Europa nagy fejedelmek és államfőiről megcsodáltak s amelybe való jutásért egymással versenye keltek. Az a kinses ház most nálunk van. Barth felajánlja könyvét a helyi jótékonyág érdekében. Nem hiszem, hogy marad intelligens ember, aki nem siet Barth gyűjteményének megtekintésére. Saját magának nagy gyönyörűséget szerez vele. a

utszelen fekvőhöz. — Nem bírok! A tiszt reververt fogott rá — lelökék. Az ember kitárta karjait; és végtelen seidel bannált mondta:

— Tessék!

A lázas nagy szemek könnyel teltek imé: Ime az Embernek fia!

A csapat messze járt a fáradt lábaktól felugrott hó, mint fehér felhő vonta be őket. Az utszálen heverők is megindultak a csapat után. Nem a fialól félelem, az éhség hajította. Volt olyan, ki imát mormogott, mások keserű szitkokat kiáltottak:

Uram, ha eljőnnél, ha eljőnnél az út kenyérről és csak a morzsát kapnám én!

Segíts, ha vagy!

Kenyéret, kenyéret! — kiáltott az egyik s a többi szánszorosan viszhangozta. Agynkat tü-zurások kinszóttak. Hegyeket láttak kenyérből és ók nagyon fáradtak voltak.

Az ut mellett kereszt állott tarkára festett falkrisztusával s ráraggott szines kendőkre ráfagyott a hó és lengette a szél. Egy látták, a szenvedő karját hivatogatóly nyújtja elűnk. Ők szentek. Vöröseszabzt lábát nem érezték a fagyos rögöket, szemük könyve lábát s egy érezték, könyvet szívókra foly-

jótékonyág oltárára pedig néhány fillért ad. De ne diesérjük tovább. Ide úgy sem elég az író méltató szava, a képzelt erő működése, itt látni kell, hogy a világosság szépsége lelkünkbe áradjon. Sokkal lesz az szégyennebb, aki ezt a milliósi örököt gyűjteményt nem nézi meg.

dr. I. J.

Vidor Samuné születésnapja.

Tegnap volt Vidor Samunának 75-ik születésnapja. A nemeselektű urasszonyt, aki városunk jótékonyágának történetét a kitoríthetetlen írta be negyöt áldásos működésében gazdag életének munkájával, ez alkalomból számosan keresték fel igaz tisztelői, hogy még számos éven át adjon neki erőt az Ég jószág szíve szeretete melegének a szenvedő emberiséggel való közlésére. Vidor Samunától ez alkalomból hosszú történeti cikket kellene írunk, hogy abban méltassuk jöttetkeiben gazdag életét. A hálál s a tisztelet egyaránt ezt parancsolná. De ez ödes kegyesség teljesített szebb napokra hagyjuk, amikor a béke napja aranyosá sugaraival a világot s amikor örömtünk igazabban ragyoghat ékes szavaival.

A Hadsegélyző estje.

Csütörtök este tartotta meg a Hadsegélyző rég óta létező, elmaradott estélyét. A duzzadó jökevű s tehetséges erők jegyében folyt le az estély s annak csak igaz anyagi és erkölcsi sikeréről adhatunk számot. A műsor fényesen bevált, minden ígérést sikerrel tette. Nem is lehetett másképpen. A szereplők jól átértékelték szerepüket s éltek, elevenek voltak a pódiumon. Az anyagi haszon tetemes volt, hogy ezt tüstént ide fűgesszük — első este közel harmadfelezer korona, vasárnap délután pedig — mert megismételek az előadást — 700 korona foly-

nak le és minden keserűséget elmosnak. Ajkuk rángatózott a meghatottságtól:

Uram segíts! Te szenvedő adj egy darab kenyéret! Oda gyílték a kereszt alá s néztek föl rá. Ő függött a keresztön a leucokott szempillákkal szem emelte fel.

— Nem ad, látjátok nem ad: — kiáltotta az egyik, szemé változott:

Adj kenyéret, ha Krisztus vagy!

Kenyéret, kenyéret! — ismételte keményen sok száj, neki estek és durván megrázták. — Kenyéret! Kenyéret! — sirtak az éhségtől, fardságtól, hidegtől jösszétörve a kereszt lábához estek. Közben este lott. A havas keresztre ráesett a Hold egy sugra és Krisztus festett arcán, a leucokott pillák alól két véres-könyesepp gördült alá.

Akkor történt, mikor az utakat vastag hó, a folyókat csillózó jég, a sziveket keserűség és könny töltötte be és az emberek rénegyre lesték az új év arcát.

Radics Kálmán.

be a Hadszégelyző előljaira. A Polgári Egylet tömött sorokkal volt telt s így várták, lesték az előadás megkezdését, amelyet a honvédezenkar nyitott meg Széll József hadnagy szavalata igaz műveltettségű nyújtott és sokat emlégetett száma lesz az estnek — Samuely Ottónó soló tánc a művészi előadás igaz tulajdonságaitól volt életerős. Hatott, lebilincsel s minden szem gyönyörítisan tapadt alakításának minden momentumához, amely fokozatosan emelte a hatást. A szóp est, egyik gyöngyszeme volt Samuely Ottónó előadás. Dícsérjük meg a 12 Landwehr ezred z nekarát, amely dícsért s sikeres adta a ki-géretet a tánchoz s Dénes Géza énekléhez, aki két darabot adott elő. A tőről tánc, amelyet Péter Irma, (Güttág Sári, Junker Mancsi, Tóth Böske, Fess-Ihofer Nóra, Kohn Mancsi, Lányi Margit, Sprung Gizella, Migazzi Mancsi, Farkas Gizsi, Stern Janka, Freind Fery adtak elő, kedves látványosság volt. Meg is ismételték a jelenvalók gyönyörűségére. Az összes szereplőket megdicsérjük figyelmes táncukat.

A kik itthon maradtak, Heltai Jenő jelenéteben Széll József, Mair Gréte, Hudi Aranka és Domány-Sárika adtak szép együttest. Megható jelenet volt jatekuk, amely nem egy szem párt borított könnybe. G. Schwarz Ilonka *Könyvi választás* jelenete volt az utolsó szám Szingzaglak, hatásos kis látványosság volt ez, amely szerenés összállással nyújtott művelzetet a hallgatóságoknak. A dialóg bevezetés adja az előkép sorozatnak, mint álomnak magyarázatát, amely hamarosan valóra válik mind az izléses kis fülkében, ahol reflektor fényében látjuk a nagy világi holgy — Felcz Ilolyka, a makkiszaszony — Horváth Mariska, a házikiszaszony — Mair Gréte, a táncosnő — Fatér Katus, a sportholgy — Stern Margit, a gyönyörű virágos leány — Lajpeig Buri, a hegedű művésznő — Weisz Edith és az ápolónő — Zerkowit Hanna megzenemélyesítő-jét. A kis előkópes drammet megírása G. Sewarz Ilonka alkott szellemének ökes és értékes bizonyága. A konferálist Dr. Kardos Károly végezte szellemesen. A táncok betanításáért Szabó Istvánt dícsérjük meg. Régi sikere újabból dagadt az előadásban bemutatott táncok miatt. A mi erre következtet, az semmi esetre sem illik az idők komolyságához és szomorúságához. Nem illik oda a tánc, ahol ezek nyomora, halála, gyásza, fájdalma minden felzokor, ahol ezek szeméből hull a nélkülözés könnye. Bárki hérmít szóljon, a tánc semmi képpen időszerű. Szociális hatása meg ártalmassága pedig nyilvánvaló csak hallani kell a nyomor szavát.

HALLATLAN

einizmusról vagy gonoszgról vetünk ide néhány sort. Mert a türelem is olyan, mint a hár — lehet fesztelen, nyálkás, de csak bizonyos mértékig s azután — elpatvan. Türelem sok mindent. Lenyelünk sok keserűséget. Ha valami visszélés bánt, urí gesztus-sal trükk felte napirendre, háború van! S a sze-gény minden baját ezzel felszéli, minden ölségét ezzel esillapítja. De végül is csak készakad az ajak-ról a szó, amikor már megtelt kevérséggel s látja

azt a gonoszgrót, amely milliók önfeláldozásával szemben teljes rütságában mutatja be a kufár s gonosz szellemeket. Egy cipőszinorról szólók itt. Még nem régen csak 50 fillér volt. Már ez is nagy uzsornár volt. S most alig négy hét után tessék megpróbálni vásárolni. Mosolyogva mondja egyik üzletben a városház épületének sarkán — hogy párja 1 korona 50 fillér. Kiírom teljesen, hogy mindenki megértse Tessék ezen a gatszágón nem csodálkozni, hanem haragudni. Próbálja meg ki-ki s utána kiált a hatóságának, hogy segítség, erős kéz és intézkedést kérünk, hogy ne zsaroljon bennünket az ellen-ség jóbarát mosolyával. Rendőrkapitányság tessék olykor ez üzletkebe is bepillantani, mert a mi ott történik, az égbekiáltó igazságtalanság.

HIREK.

Adományok az árva templomnak.

Ujabbán Metzger Ferenc, 10 K.-val s Hutter postafőtiszt útján 3 K. 17. fill. gyűjtés gyarapította azt az alapot, amelyből a felső templomnak misericuhát akarnak beszerezni.

A Polgári Egylet közgyűlése

A helybeli Polgári Egylet e hó 2-án Faics Lajos elnöklése alatt tartotta évi rendes közgyűlését, melyen a tagok a háború miatt sajnós csekély számban voltak jelen. Dr. Hajdu Gyula mint mindenkor, ugy ez alkalommal is szellemesen vázolvaz az elmúlt év eseményeit, tette meg titkári jelentését, sajnálatlaltal-vévetett azonban tudomásul, hogy a katonaságnál való elfoglaltsága miatt eddigi tisztéről kénytelen volt lemondani. Majd Eperjesy Gábor terjesztette elő a számvizsgáló bizottság jelentését, végül Nagy Lajos tanító meleg szavakban érvözölte Eperjesy Gábor-t mint aki 25 év óta választmányi tagja e szép kultur egyesületnek.

Ujra sorozzák a 26 45 éveket.

A honvédelmi miniszterc rendeletet adott ki, melyben elrendeli, hogy mindazokat a népfelkelésre kötelezettek, akik 1872. január hó 1-je és 1891. december 31-ike közt születtek, haladéktalanul írják össze. Az ekként összeírt népfelkelésre kötelezettek az 1917. évi február hó 26-tól

március 19-ig terjedő időben pótszemlére kötelesek jelentkezni, ahol alkalmasságukhoz képest osztályoztatni fograk. Az alkalmassnak besoroztat népfelkelésre kötelezettekkel vonulások idejéről külön fogják értesíteni.

A népkönyha statisztikája

Hogy mily ndvos működést fejt ki városunkban a népkönyha a szegénység és nyomor enyhítésére, azt legheszédeesebben az a szám mutatja, amelyet az alábbiakban adunk December és január hónapban ugyanis a népkönyha közel harmincezer ebédet adott a szegényeknek. A sok ezer szegény hátlja, imája kisíri mindazokat az élet utján, akik e nemes jótékony egyesület működésének lehetőségét előmozdítják.

Adakozzunk a Hadszégelyzőnek.

Egy jó családból való fia ki 2-3 középosztályt végzett, betűszedő tanonenak azonnal felvétetik Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában.

Nagy ke t szőlővel és gyümölcsös-sel megmunkálás ellenében felesbe kiadó. Bővebbet Ifj. Wajdits József könyvkereskedésbe.

Hotel Goldenes Lamm Szálloda Bécsben az udvari Opera, a Ring s a Kärntnerstrasse közlőben nagyon előnyös feltétlen s feltétlenül tiszta jó testauráció.

Népfelkelők felmentése.

A honvédelmi miniszterium elrendeli, hogy azok a népfelkelők akik a legutóbbi szemle alkalmával beváltak és felmentésük javasolható, hat heti szabadságolásban részesíthetők, ha pedig ez idő alatt sem érkezik meg a miniszterium döntése, újabb négy hetet engedélyezhetnek részükre.

Meghívás.

A DÉL-ZALAI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1917. évi február hó 18-ik napján délelőtt 10 órakor Nagykanizsán saját helyiségében tartja

XLVII. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívataknak.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések az üzlet eredményéről, az 1917. évi számadások előterjesztése — ezek alapján a mérleg végmegállapítása, a számadók felmentése és a mutakozó nyereség felosztása iránti határozat.
2. Az önszegélyző szövetkezeti alapszabályok 37. §-ának módosítása.
3. Az érvényben levő nyugdíjszabályzatok 9. §-ának módosítása.
4. A társaság hivatalos közlönyének az 1917-ik üzleti évre leendő kijelölése.
5. A megbízatások lejárta következtében az igazgatóságból kilépő Bogenrieder József, Dants Kálmán, Miltényi Sándor, Sanyó József és Strem Vilmos helyett az alapszabályok értelmében 5 igazgatósági tagnak 3 évre. — ugy a felügyelő-bizottsági tagok számának meghatározása és egy évre való megválasztása.

Kelt Nagykanizsán, 1917. évi január hó 27-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

A t. c. részvényesek kéretnek szavazólapjaiknak részvényeik előmutatása melletti átvételére a takarékpénztár helyiségében 1917. február 17-én megjelenni.

A társulati igazgatóságnak a közgyűlés elő terjesztendő jelentése a közgyűlést megelőző 8 napon át a t. részvényesek által az intézet helyiségében betekinthető.

VAGYON

MÉRLEG 1916. ÉVRŐL

TEHER

	ÖSSZEG					ÖSSZEG			
	10 frankos	cs. kir.	korona	fl.		10 frankos	cs. kir.	korona	fl.
	arany	arany				arany	arany		
Pénztári készlet			110761	49	Részvénytőke			500000	—
Pénzintézeteknél elhelyezett tőke		4	754849	29	"Tartalékalap")			763820	52
Osztrák-Magyar Bank giro			8017	06	Adótartalék			25000	—
Magy. kir. postatakarékpénztár			2320	30	Nyugdíjalap			100000	—
Jelzálogi kötelezők	582	699	621678	41	Tiszti nyugdíjalap			80386	69
Törtézetes jelzálogi kötelezők			2455691	11	Betétek és betétkamatok	85	1430	573625	33
Kezességi kötelezők			4448	—	Betét kamatadó			10855	90
Váltók			597816	—	Letétek			28567	91
Intézeti ház			260000	—	Előre felvett kamatok	14	14	38792	76
Értékpapírok			2597789	—	Aranyok és frankok	423	—	9970	70
Értékpapírok függő kamatai			30154	31	Hitelezők			87495	10
Pénzintézeti központi üzletrészekre befizetés			400	—	Eperjessy Sándor iskolaalapítványa			10000	—
Kintlevő kamatok		7	78144	32	Árvaházalap			45391	37
Aranyok és frankok		762	—	—	Színházalap			20399	22
Adósok			114224	22	Katonatiszti akadémiai alap			13178	76
					Napibiztosi díj			2376	—
					Felügyelő bizottsági díj			1500	—
					Fel nem vett osztalék			485	—
					Nyereség			—	—
					áthozat 1916. évről 8725.45			—	—
					1916. évi nyereség 60 drb frkos 19 ár. 162.892.80	60	19	101618	25
	582	1472	7635893	51					

Kelt Nagykanizsán, 1916. évi december hó 30-án.

DR. BENTZIK FERENCZ s. k.
társ. igazg. elnökEPPERJESSY GÁBOR s. k.
főpénztárnok.REINITZ JÓZSEF s. k.
igazgató.

Ezen zármérleg-et a fő- és egyéb üzleti könyvekkel összehasonlítottuk és mindenben megegyezőnek találtuk.

Kelt Nagykanizsán, 1917. évi január hó 30-án.

HALPHELY MÓR s. k.
felügy. biz. tagRÁPOCH GYULA s. k.
felügy. biz. tagLÖWE ADOLF s. k.
felügy. biz. tag.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deáktér 1.
Telefon: 182. — Hirdetéseket díjazásb. szerint.

Főszerkesztő:
Kemény László

Felolvasó szerkesztő:
Erős Sándor

Megjelenik hetenkint kétszer.
Előfizetési ár: Egy évre 10 kor., félévre 5 korona, negyedévre 3 korona, 50 fillér. — Egyen száma ára 12 fillér.

Segítsen a kormány!

A sok büszke jelszó, amivel ellenségeink magukat és egymást ámitották, mióta csak háborúba kezdtek, lassanként mind háttérbe szorult, hogy helyet kapjon a legújabb: segítsen a kormány! Akár élelmezési, akár másminő gazdasági megpróbáltatással kerülnek szembe, a föliratok és táviratok özöne zudul kormányainkra és minél tovább, annál nyersebb hangon követelődnek, hogy haladéktalanul és sikeresen — segítsen a kormány. A végső győzelem ígéretése már nem fanatizál senki; a legfőbb gond most a kenyér, hus, cukor, burgonya, szén, petróleum és minden egyébrek a hiánya. Egyelőre ezen segítsen a kormány.

Alig hozta meg a hírt Amerikából a „Price Gourant”, hogy ott a vetések állása sokkal kedvezőtenebb, mint ahogyan az utolsó jelentés megállapította, a Times szerint az angol mezőgazdák hadi segítőbizottsága azonnal hat kemény pontra foglalt határozattal rontott Lloyd George-kor-

mányának a kenyérmagnak, burgonya, trágya, gazdasági gépek és katonai munkacsoportok megfelelő biztosítás érdekében. Napról napra fogy a kereskedelmi hajópark, mert mind a Fairplay panaszolja, a tengeraltjárók pusztításait a hajómunkások teljesítményének elégtelensége nem tudja pótolni; nem fejtik egész munkacsoportjukat, minden ok nélkül folyton munkabeszúntással fenyegetnek, béremelést követelnek és a közjó iránt semmi megértést nem tanúsítanak. Segítsen a kormány!

Franciaországban persze mindenütt rekvirálják a gabonát, ami a gabonakereskedők hadseregének a szájából úti ki a kenyeret. A félelmes hadsereg összeül, izgat és — mint a Journal jelenű, elhatározta, hogy — segítsen a kormány. Februárban egész Franciaországban megtartják a cukorjegyek diadalmas fölvonulásukat. Személyenként és havonként 750 gramm. Maga Herriot miniszter elismeri azonban, hogy ez a rendezés teoretikus marad, mert sokan többet foglaltak le meguknak, ami az egyenletes elosztás keresztülvételét lehet-

lenné teszi. A németek a répavidék jórészt elfoglalták, tavaly is már százmillió frankért kellett behozatni cukrot. Ugyancsak a Journal panaszolja, hogy a gyógyszeresek és minden higienikus ára 200 százalékkal megrágtak és nincs más hátra, minthogy lemondjanak egészségügyi jó szokásaikról, ha nem segít a kormány.

A francia szénhiány a maga egész borzalmasságában világítja meg azt, hogy Páris — sőtét. A Journal tele van a clemont-ferrand-isoirei kereskeli kamara erre vonatkozó panaszával és a kormányhoz intézett segítségkérésével, melynek híjával veszedelem fenyegeti a nemzet védelmét, az ország gazdasági életét és a közbiztonságot. A Liberté az ivryi fém-munkások sztrájkját arra magyarázza, hogy ismét osztályharca készülnek és ezért akarják a békét. Nemzeti mesterkedést sejt ebben a mozgalomban. A Humanité úgy látja, hogy a szenátus elrontotta a dolgot, mert vasutasok javaslatának tárgyalásával a végsőig feszítette a vasuti munkások tü-

Mit adsz nekem te sors?.. Öröm könnyek között

Írta: SYRIOS.

*Mit adsz nekem te sors, a sok lemondásért;
A sok bimbójában visszafojtott vágyért?...
Mért is nem engedél engem is úgy élni:
Hogy nekem is tudjon az erdő mesélni?...*

*Mit adsz nekem te sors, amiért bezáradt
Ajtáját előltem a zengő világnak?...
A csend börtönében elzokogott álmod
Jutalmául boldogságot meddig várjak?...*

*Mivel védted magad te, kegyellen szarnok,
Ha összeszedem majd a sok fűjő hangot;
Mely elszállt felettem néma csendes szárnyon;
S a jó Isten elé tárom a világot.*

Erős Aladár.

Én feltétlen híve vagyok a telepathiának. Sokszor, számtalanszor juttatott már mulo gyönyörű, de nem kimélt meg a maró s gyötrő kinoktól sem. Nem esoda ilyképen, ha szeretem is, meg haragszom is rá. Ugy vagyok vele, mint a gyermek játékos bosszantójával: sírok is mialta, ha azt ragadja el tőlem, mire szívem s lelkem vágyik, de mosolygok is rá, ha visszaalozza elraboltak hitt örömeim s lemondott boldogságom. Most történetesen haragszom rá. Roszat, fájdalmat nem jelzett s az következtet be.

Nem valami kellemes és hideg idő volt. Az ég belátatlan tereim lomhán lógtak le a felhők. S amerre a szél vitte, izzte őket, terhükből mindannyiszor leszórtak egy jó adagot, hogy könnyekben szolgálhassák e szégyényes uraságot. Ez pedig tudatlán le én hatalmának, annál jobban ingerkedett velük. Ezte jobbra, dobta halra, keletről visszakergette őszáknak, nyugatról délre verte, aztán megismételte jótétét, míg bele nem unt. Ily összevissza-

ságban szállingóztak hópelyhek. Szemem verték az embert, ha előre próbálkozott, hátulról nyugtalanították, ha hátra fordított csináltakodásuknak. Már minden fehér volt. Az egész láthatárt fehér színű szemfedő takarta. Nem a lojabb idő volt az ácsorgásra. Mindenki szaladni láttam — hazafelé. Senki sem üdült e szép időben — csak én. Bundám már fehér volt a fejem takaró kucsmáját egy fekete alapu hógumolyag alkotta. Én törtém. Miért? csak most tudom, vagy helyesebben néhány pillanat múlva tudtam meg. A hulló hópelyhek távolában két alakot láttam úgy irányban sietni. Nem tudtam kivenni kilátókat. Közelebb jöven, a két sietőben a szép nem két tagját ismertem fel. De most már a szívem nézett s nem a szemem. Helyesebben mégis csak a szemem nézett, de a szívem látott. A leelő hópíhek ismerkedni kezdtek velem. Én behunytam szemem kétszer, háromszor, kinyitottam tizszer, tizenkétszer. Minél inkább közeledek, annál maróbban gyötört a kiráncosság s még valami: vajjon nem ő-e? Egyszer különös érzés vitt rajtam erőt s a szívem tájékozni érezni keztem valami különös hatást. Erősebb mozgásba jött. Ugy kopogott s oly erővel vert, hogy szinte az oldalam fájt bele. Édes fájdalom volt s én

relmént. Legfőbb ideje, hogy — segítsen a kormány.

Olaszországból is ugyanezt a siránkozást olvashatjuk a lapokban. A Popolo d' Italia az új kenyérrendelet első aggasztó visszahatásaként írja meg a római nagy zavargást, amelyért azonban a pékeket vádolja, akikkel szemben megtorlásul azt javasolta, hogy a pékműhelyeket a kormány foglalja le. Az Osservatore azt javasolta, hogy a fogyasztási korlátozásokból újabb bajok leszenek, miután Olaszország lakosságából 90 százaléknak békeidőben is csak a föltétlenül szükséges táplálék van meg. A mezőgazdaság és a marhatenyésztés további hanyatlásának megállításában — segítsen a kormány.

A MOSOLY

sokszor boldogít. Édes, napugaras világot varázsol a lélekbe. Elűz gondot, bűt, szomorúságot s elfeledtet mindent, ami a lélekre fájdalomként rálepedett. A hatása csodálatos. Elárul mindent, ami a lélekben lakik, szeretetet, gyűlöletet egyaránt. Attól függ, hogy is csillámlik meg a mosolyban a szem. Olykor gyűlöletet, megvetést is leplez. Megesél, mert ebben csak érzést, jóbarátot sejt az avatatlan. Egy újabb árnyalata is van azonban a mosolynak. Ennek az ismeretére, mint annyi sok másra, sajnós! a háború tanított meg minket. A pévél, a kifejező erejét, ha

szívesen túrtom. Az meg mindig erősebben ingott mint a deléj, közelében felfüggesztett vasdarab. Végre kivettem alakját s megismertem, kit a szívem megérintett: Ő volt. Erre már én is mozgásba jöttem, zavart a mágnés. Nem is álltam meg odáig, míg mellette nem voltam s ez nem is csoda. Csak a természet pontos törvénye irányította: a mágnéshez vonzott testek nyugalmi helyzetbe jutnak. Boldog voltam. Oldalán mehettem. Közömbös dolgokról beszéltem, mert mellettünk volt, ki előtt máról nem szólhattam. Az udvariatlan hópelyhek illetlen tolokodása s a póttartalék állományba beosztott idő ilyen körülmények között mindig kedvenc és kifoghatatlan tárgyai az erőltetett beszédnek. Pedig mennyivel szebben s érdekesebben tudtam volna beszélni azzal az aranyos anyaggal, ha nem leng oly közvetlen közelségben mellettünk az a levirágozott agg tündér. Hiába kívántam, hogy legalább ábrándozzék. Nem mutatkozott készen reá. A vén leányok várnak, mint ekkor meggyőződtem, már nincsenek ábrándjaik. Én nagyon sajnáltam s égenyeket a pillanatban. De ez sem segített. Őt eszt, mi ketten érdekeltük most, a mi közös bosszúságunkra.

A boldogság lakának kapujához értünk. Itt én megállottam, mint Herkules a válassz uton s mint Cézár a Rubikonnál. Önágyasága itt megkérdézt,

keresném a mosoly nánánszának, nem tudnám leírni. Ez a mosoly eddig valami ismeretlen volt. Most azoknak az arcán látod, akik valamit árulniak. Szóba állsz velük, tudakozodól, hogy mint adják ezt, vagy amazit, amire neked égető szükség van, amit akarasz — akkor szelid, ravasz, gonosz, cinikus — vagy tudom is én milyen — mosoly tapogatódzik arcukra, egy szemre sajátos, foszforszákló fényt borító mosoly, amelyben van gúny, ha nélkülözöl, öröm, hogy áldozat lehetsz, zsarolás, hogy most erre alkalom nyílt s még egy esomé valami, még végre jön selymes lágy hangon a horribilis ár kimondása. Most már ezt is tudod, hogy milyen mosoly is van. Ez garnírung az árhoz, hogy annak rettenetességét ne lásd, hogy hirtelen meg ne ijedj, hogy szörnyűkedni ne legyen okod. Ezt a mosolyt most mindenütt látod, ahol valamit keresz és venni akarz. Ne kérdezd, mi ez. Ravasz takarója a szabadalmazott árúknak. Modern hazugság, amely saivességet mutat, míg kiszébel, kiszákmányol. És még sok más. Ne elemeszzük. De egy tanácsot mégis ideesztutok szavaim záradékául. Jól jegyezd meg, ki soraim olvasol. Amint valahova vásárolni mégy s az árueikk mutatásakor mosolygva néz rád a kereskedő vagy az árú, ne gondolkozzál soát, hanem hirtelen fordulj s zaladj el onnan, mert biztos lehetsz, hogy az árú szerzes értékét fizeted.

A világháború egész rettenetességének kellett a világra szakadni, hogy a mosoly e jelentőségét megismerjük, itt zárja be szavait a krónikás.

Adakozunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára!

Hadsegélyző Hivatal főpénztára,
Képviselőház.

hogy bekísérem-e őket. Ádtam a habozót. Erre ő a vén leányok irigységének hangsúlyozásával szólalt meg: No, csak jöjjen, hisz ugy is tudom, hogy örömmel tart velünk, miért bennünket várt! Erre már nem volt rossz kívánság, melyet ne óhajtottam volna rövidesen beköszöntőnek bájos kísérő nőnk számára. Szencsenedéségre nem fogott rajta semmi. Meg volt már edzve, mint házik, nagyot sokan kívánhattak már számára hasonló jókat. Végre színlét hábozások meg tört s én átüptem a kapu küszöbén.

Hosszu udvar vezetett még lakásukig. A boldogság perrei megnyultak. Ha ebben a pillanatban sárkány lettem volna, bizonyra mondom, hogy elszállítottam volna a kisasszonyt valahova — anyós-nak. Teljesen megérett már erre a boldogító hivatalra. Így minden szó nélkül vetődtem be a tündérlakba. Az első szobában ismét megszállt a habozás szelleme. Megijedtem attól a gondolatól, hogy a menyeyei lelkü kis angyal édes mamája, ha ma már másodsor lát e szentélyben, oda fog kívánni e ontostól, hova én néhány napke pillanat előtt őt kész örömmel szállítottam volna a kisasszonyt. — Laci-ferhez zarrak.

Habozások megtört, — be voltam jelentve. Bementem. Bár ne tettem volna! A jó édes anyák

Gondolatok

— A szorgalmas nőnek mindenre van ideje a semmittevőnek semmire sincs.

— Hogy részvétrel legyünk a mások szenvedése iránt, ahhoz még nem kell olyan jó szív, mint-hogy örülni tudjunk a mások örömeinek.

— Csak a lelkesedés adja meg azon erőt, bátorságot és kitartást, melyek nélkül nagyobb vállalkozás sikeres keresztülvitele merő lehetetlenség. Veszeve ama kor, vagy nemzedék, amelyből kihalt a valódi lelkesedés.

— Az élet egy ötközet, melyben a jó és rossz indulatok örökös harcot vívnak egymással.

Öz, Kertesi Palkovичné.
Gaiál Gabriella.

HIREK.

A Hadsegélyző estje.

A múlt számunkban közölt kritikánkban tévedésből kimaradt egy kétszételenti érdekes számmak méltató megemlézése és pedig Baráth Ede xylophon művész játék, aki igazán hozzájáró művészettel kezelte hangszerét. A csodás ügyességgel és technikával játszott hangszere négy hatásos számot. A közönség az ismeretlen hangszere való reprodukciót a legnagyobb tetszéssel fogadta.

legjobbjanak arcán egy nagy kérdőjelt láttam. Én is itt promptu rebegtem el mondom, hogy az ajtó előtt néhány lépésre. — Ig-n, ugy körülbelül tíz perenyi távolságban találkoztunk, vágott közbe hervadó bájosra még mindig sokat tartó gardedámunk. E kijelentésre a nagy kincsessel rendelkező mama arcán s szemében páru-ával jelentkeztek a kérdőjelek. Baljósulatan tekintettem a közelgő percek fejtem fölött tornyosuló zivatari ele. Boldog Szokratesz! A te méreggel bélelt Kaszantippél nyakadba zudított zuhantja eltörpült az én ráim öntött friss szidás rövidége mellett!

A kisasszony, mint ki célját érte, a nyitány néhány taktusa után távozott. Lelkembe öröm szállt. Most már gondoltam magamban, jöhét az első felvonás, csakhogy hallgatóság nincs.

Önágysága keccas bolintással bucsuzott. Közörszias alkalmával villamosos szerettem volna rajta nyolcos szikrámmal távozott. S a bucsuzás folytatás zabalabbá vált s rendelkezéseimre álló pillanat alatt helylékőppen elmékedtem. De furesza alkotás a vén leány Örvend, ha boldogságot törhet s fájdalomt szerelhet. Igaza volt egy vén orvosnak: Öcsém, tudja-e mi az Isten legnagyobb csapása az emberiségben? Tudja? Hát persze, hogy nem tudja, mert még fiatal: a vén leány.

HAZAFELÉ.

Jó magyarsággal szólván, muszáj ma józannak lenni. Tetszik, vagy nem, semmiféle kilengésre sincs ma idő és alkalom. Különösen nálunk, Nagykanizsán. Este 11 óra tájban haza kell menni mindenkinek. Üres lesz a vendéglő, a kávéház, kihalt minden, ami eddig eleven és pezsgő élet színtere. Hazafelé! Pfúgorit egyet a villany, hamisan, ravaszul, mint gunyolódónak az éjjeli stammgastokkal s nines torábi. Busan, szóltanul, vagy morogva de neki kell vágni az ajzanka sütitőjének s keresni a sütit, rideg otthont. Most még csak könnyű, mert ez éjjel járókön könnyűül a hold széles ábrázata mosolyival. De ha az égi lámpás is kiájszik, vagy az ég borúsja mellé rejti szelid tekintetét. Akkor? Oh, régi idők, minden emlékek itt kísért folyton, mióta a világháboru zivatara dől! A tarisznya a kulacs, a lábzsákos utazás és még sok más s most jön csak a java. Visszatérünk a kis mécses lámpához is, amikor az utca világosságát kezünkben lóbaljuk. S apró énypontok jelzik itt is ott is, hogy valaki siet hazafelé. Vagy talán másképpen is lesz. Sorjába fogjuk tapogatni az utca házait, míg hazaeérünk Otthon azután folytatjuk a tapogatást a szobában, míg nyugovóra térünk. Így jutunk haza. Szóval már nem a szemünk,

Érti? — a vén leány. Gondolni sem tudnék nagyobb rosszat! Az anyós? Az remé! Az van, akinek van! S egyszer jól gyakorolnak az ember életében: odanéjak, kiért az ember épült, kit bírnai vágyott s kívül boldog lehet. Igaz, hogy nem egyszer eszelik ki a boldogság érzetét bosszúsággal. De egyszer kibékítik az embert s örvendve becsatnak meg nekik, — mert meghalnak. A vén leányok azonban mindig élnek. Amice! ez a legnagyobb esapás a fardát világ vállal. Mert ezek akkor örvendenek, ha más környezni látnak s akkor sírnak, ha más arcán a boldogság derűjét szemlélik; boldogok, ha össetörhettek egy nyíló örömet s szomorúságok mérhetetlen, ha nem sikerült megakadályozni egy fejlődő boldogság kipattanását. — Még tovább fiztem volna gyönyörködtető elmélkedésem, ha fel nem ráz mediatálamból egy hang. — az édes mama hangja.

Végem volt. Láttam, ki olvastam az angyal birtokosának szentíbeitől, hogy itt ma tragédia lesz, melyben én leszek a bukott hős. Nem esalódtam. Most már sajnáltam, hogy a kis asszonyt elkívántam innen. Visszavontam minden helyeslt és megerősített nézetem a vén leányokról. Buláltam, hogy én nagyon esalódtam rólok való itélettemben; az öreg fogorvos szavait pedig köbgyök vonással redukáltam eredeti értékére. Meggyőződtem róla, hogy egy kinyílt idő nő személyben olykor áldás, villámhárító a maanai szenvedélyes kitérés cikkázó éghiláborujában: s most jöttem rá, hogy a jó orvos hácsi csak azért szítja a hervadó özi szépségeket, mert az ő lényetani hűfogással fogva minden korosabb nő lényben egy megörömlt leányt látott, s mert a szebb korral megállott agg utnerekek fogainak kitérésével szólással alkalmatáandók támadó s védő fegyvernek lehetel-ang való tételőre az oimuzos esipeszek nagy számát kellett igénybe vennie.

(Vege kov.)

banem majd a kezünk után járunk, ahogy tapogatunk.

Az erdélyi menekülteket gyámolító bizottság kérése a vidék közönségéhez.

Az erdélyi menekülteket gyámolítására Nagykanizsán alakult bizottság aival a kércsrel fordul, hogy a menekültek felruházása és tüzfával való ellátása céljából pénzadományt ajándékozni kegyeskedjék.

Az állam által a felszítéskre adott napi fejenkénti 1 K. a mai inséges viszonyok között, létfontartásunkra elégtelen. Az itteni gazdasági rendben való elhelyezkedés épen a még itmaradottakra: a többgyermekes anyákra, betegekre, ellaggottakra lehetetlen. Ily körülmények között a menekültek már korábban is a legnagyobb inségre jutottak volna, ha a helybeli és a vidéki nem-selkű társadalom jótékony adományaival segítségükre nem siet.

A munkaképtelen menekültek könnyező itartatkozása azonban sokkal hosszabb időre nyílt ki, semmint a románia határai felélyt kedvezo válóása után várunk lehetett. Korábbi gyűjtemeink utján anyagiakkal a menekültek itmaradásának csak valószínű időtartamára rendezkedvön be, ma már fogytán vagyunk anyagi segédeszközainknek holott a segélyezésben most már fokozott követelményekkel kell számolnunk. A magunkkal hozott rőpő és jórőkat nyári ruhá lerongyolódott a menekültekről. Ezek megújítást, újak beszerzését s emellett tisztítva való ellajászt tekintni a bizottság, ez idő szerint a legstőgösőbb és a legfontosabb feladatának.

Az e célra stőgöső összeget a jótékony társadalom adományaiól gőhánók őszegőjűteni.

Ézert bătőrköndnk, mint a vidéki társadalomnak jótékonyágáról közismert tagjainő fordulni aival a kércsünkkel, hogy törcvőnsőnket nagybecősi pénzadományaival támogatni kegyeskedjék.

A hadsegélyző osztályon felülfizetni sziveskedtek.

Kohn Sándor Paesa 50 K; Sypniowsky György né 30 K; Viráhnut Alfréd, Zerkovitz Lajos, Stern Sándor, Brunner Viktoria 20—20 K; Dr. Szekeres Jőzsefnő 18 K; Csapi Sőmmer Sándor Joanovich András 12—12 K; Hirschler Sándor, Birő őhadnagy, Bugsch Aladárné, Egyed Jőzsef, Singer Jőzsef és E. Bogenrieder Jőzsef és neje, Kun István, Kiskomárom, Rubint Károly, Riffel Ferenczné, Schilban Jánosné, Grünhut Henrik 10—10 K; R. S. 7 K; Hajdú Gyula, Permezy István, Piehlorné, Csarnesz hadnagy, Kövesdi Boér Gusztáv, Eperjessy Gábor, Dr. Lukács Jőzsef özv. Nemesné, özv. Berkes Jőzsefnő, Dr. Szukics Nándornő 5—5 K; Barta Lajosné, N. N. őhadnagy 4—4 K; Krátky Jozsof, Mágics Ferenczné, Palli Rőzi 3—3 K; Porpáci Terus, Welfo-elitz Miel, N. N., Németh Imre, N. N., őhadnagy, Bettelheim Aladárné, Neu Manei, Engländer Belánő 2—2 K; Illőter Anna, N. N. N., Topolics Ferenc, Keleti Janka, Polgár Manó, Csogoli Pál, Lieb, Oszkárné, Perlay Lajosné, Nagy Ferenc, N. N. hadnagy 1—1 K; N. N., 80 fill.

Mindenzen adományokért hálás köszönetet mond a

Hadsegélyző.

Takarékoskodjunk a villanyal.

Tudvalevő dolog, hogy a villanyvilágítással bíró házak legtöbbjénél, különösen pedig a puszálban levőknél a villanyal eddig valósággal pazarul bántak. Mintán a jelen körülmények között hasonló cselekmény valósággal bünszamba megy, ha hasonló eset nyomára jön az illetékeség, nagyon helyesen cselekszik, ha az ilyenektől az áram további használatát megvontja.

Takarékok.

A Zalaegerszegi Gazdasági Takarékpénztár február 11-én délelőtt 11 órakor tartja közgyűlését saját helyiségében.

A Dézslán Takarékpénztár február 18-án tartja évi közgyűlését.

MEGHIVAS.

A Nagykanizsai VI—VII. Kerületi Keresztény Fogyasztási Szövetkezet

**XVIII. évi
rendes közgyűlését**

a f. évi február 18-án d. u. 2 órakor a Rác-utcai iskolában tartja meg, melyre a tagokat tisztelettel meghívja:

Az igazgatóság.

Tárgyak:

1. Az igazgatóságknak a mult őzlet-cvrr s a szövetkezet állására vonatkozó jelentése.

2. A felgyelő-bizottság jelentésével a zárőszámadások bemutatása, a vagon-mérleg végleges megállapítása, a mutatkozó nyereség felhasználása s a számadók felmentése.

3. A lemondott igazgatóság tagok helyett újak választása.

4. A felgyelő-bizottságnak 1 évre való választása.

5. Esetleges indítványok tárgyalása, melyek a közgyűlést megelőzőleg legalább 3 nappal az igazgatósággal közöltek.

Mérleg. Vagyon: Pénztár 28'09, Központi részvény 100—, Ház 5000— Áru: 2146'37, Adószok 31'97, Összesen 7306'43.

Telher: Űzletreisz 1360—, Tartalék-alap 4582'45, Letét 1000—, Nyereség 363'98, Összesen 7306'43.

— Egy jó családból való flu. ki 2—3 közpőzstályt végzett, betőszedő tanoncnak azonnal felvételtő ifj. Wajdita Jőzsef könyvnyomdájában.

Meghívás.

„A GAZDASÁGI ÖNSEGÉLYZŐ SZÖVETKEZET NAGYKANIZSÁN” XIX. rendes évi közgyűlését

f. évi február hó 25-én délelőtt 11 órakor a Zalamegyei Gazdasági
Takarékpénztár r. t. helyiségében

tartja meg, melyre a t. c. szövetkezeti tagokat tisztelettel meghívja

AZ IGAZGATÓSÁG

Tárgysorozat:

1. Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések az 1916. évi üzletmenet- és számadásokról.

2. Az 1916. évi számadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség mikénti felosztására vonatkozó határozathozatal és a felmentvény megadása.

3. A szövetkezet hivatalos közlönyének kijelölése.

4. Az alapszabályok 35. §-a értelmében a működési sorrend szerint kilépő Csóka Ferdinánd, Kohn Lipót, Kreiner Gyula, Labor Arnold és Reichenfeld Ede igazgatósági tagok helyett újak, vagy ugyanazoknak 3 évre, és az alapszabályok 40. §-a értelmében felügyelő-bizottsági 3 rendes és 2 póttagnak 1 évre megválasztása.

Kelt Nagykanizsán, 1917. évi január hó 30-án.

JEGYZET: A felügyelő bizottság által felülvizsgált és hitelesített számadások és mérleg, úgy az üzleti jelentés a szövetkezet helyiségében a hivatalos órák alatt betekintheők. Szavazólapok ugyanott február hó 23-án és 24-én atvehetőek.

VAGYON

MÉRLEG

TISZES

	ÖSSZEG			ÖSSZEG	
	korona	fillér		korona	fillér
Felosztott évt. függő számlán	1968	80	1913—1916 évt. üzletrész számlán	138883	—
Pénztár	3859	92	1914—1917 " " "	180758	—
Kintlevő kamat	2296	54	1915—1918 " " "	91532	—
Ideiglenesen elh. tőke	342619	93	1916—1919 " " "	88816	—
1913—1916 évt. kötelező számlán	61573	—	1913—1916 évt. tőkés. nyeresem. számlán	9316	84
1914—1917 " " "	69699	—	1914—1917 " " "	6948	43
1915—1918 " " "	38214	—	1915—1918 " " "	1241	54
1916—1919 " " "	42969	—	Tartalékalap	22691	89
			Függő kezelési költség	3605	08
			Tiszta nyereség	19407	41
	563200	19		563200	19

Nagykanizsán, 1916. évi december hó 31-én.

FAICS LAJOS s. k.
elnök.

KNORTZER GYÖRGY s. k.
ellnök.

ÖSTERREICHER JÓZSEF s. k.
könyvelő.

Jelen zármérleget a bemutatott fő- és mellékkönyvekkel megegyezőnek találtuk.

Nagykanizsán, 1917. évi február hó 4-én.

ROTHSCHILD SAMU s. k.
felügy. biz. tag

KERTÉSZ JÓZSEF s. k.
felügy. biz. tag

WALIGURS/KY ANTAI. s. k.
felügy. biz. tag

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák tér 1.
Telefon: 182. — Hirdetések díjazásab szerint.

Főszerkesztő:
Kemény László

Felolós szerkesztő:
Eörös Sándor

Megjelenik hetenkint kétszer.
Előfizetési ára: Egy évre 10 kor, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. —
Egyes szám ára 12 fillér.

Aprilisban elfogy az entente gabonája.

Mi lesz a következménye az új
búvárhajó harcnak?

Weichs báró dr. udvari tanácsos, a Hamburg—Amerika vonal európai főképviselője a következő szennzációs nyilatkozatot tette a kiélesedett búvárhajóharc várható eredményeiről.

— Az új búvárhajóharc eredményét az a döntő körülmény határozza meg, hogy az entente országaiban gabonaszűkség van. Az ellenséges angol és oroszországi forrásból eredő számítások szerint a világ gabonakészlete 1916 december 1-én a következő volt: Argentínában 330 ezer, Ausztriában 3 millió 620 ezer, Indiában 850 ezer, Északamerikában 2 millió 900 ezer, összesen tehát 8 millió tonna.

— Ezzel szemben az entente a következő készletekkel rendelkezik.

— A szaksajtó adatai szerint 1916. évi december hó 1-én Angliában hazai és behozott buza és búzalisz 1 millió négyszázötvenezer tonna volt, az 1915. december 1-én készletben volt 1 millió 650 ezer tonnával szemben. Anglia a békében hetenkint száznegyvenezer tonna gabonát használt el, tehát 1916. december 1-én már csak száz napra való készlet rendszeren beszerezhető és hogy a tartalékokhoz magukhoz nem kell hozzányulni. Ez az eset azonban nem történt meg, sőt ellenkezőleg a heti behozatal a múlt év szeptember 1-jétől — tehát a gabonaev kezdetétől — december 1-éig csak százezer tonna volt és így sohasem érte el a békéidő száz negyvenezer heti tonnját.

— Anglia 1916. december 1-etől 1917. augusztus 31-éig, tehát a gabonaev 30-án hétet kereszttől, négy és fél millió tonna behozatalt na utalva, amint azt a szaksajtó kiszámítja. Emellett a tény mellett nem veszik tekintetbe a rossz aratást és hogy decemberben 1-én a készlet 10 százalékkal kisebb volt.

— A világon szétszórtnan készletében levő 8 millió tonna gabonából 1916. december 1-étől 1917. augusztus végig Olaszország két egysz háromtized millió tonnára, a semlegesek 3-2 millió tonnára, összesen tehát 7 és fél millió tonnára számítanak. Ha ehhez hozzászámítjuk Anglia 7 és fél millió tonna gabonaszükségletét, akkor az összes szükséglet tizenkét millió tonna, amivel szemben az egész világ gabonatermő országaiban összesen csak nyolc millió tonna gabona található, tehát egy négy millió tonnás számtani deficit mutatkozik.

— A világ gabonaszükséglete tehát számszerűleg csak kétharmadrészig van fedezve és a rendelkezésre álló készletek távol vannak a fogyasztó országoktól.

Arról hallgat az angol szaksajtó, hogy a szállító eszközök szűkös volta és a búvárhajók által teremtett veszedelem következtében miként vizik be ezt a fogyasztók közé.

— Ezen kívül szem előtt kell tartani még azt is, hogy ebben a nyolc millió tonna gabonában belefoglalatik az a há-

JÓSLAT.

*Én hiszek a világba.
Én hiszek a jövőbe,
A szeretet hatalmát,
A jóság diadalmát
Hiszem és hirdetem előre!*

*Lesz még idő, mikor majd
Az emberszív belátja:
Hogy gyűlölködni vétek;
Hogy szeretet az élet
Hogy ez az ő igaz világa!*

*Oh, majd ha ez az eszmény
Út egyszer diadalmát,
Pedig meg lesz, tudom jól,
Az én haló poromból
Virágok és rózsák fakadnak!*

SZABOLCSKA MIHÁLY.

A lengyel szabadságharcból.

Az elnyomott leigázott, de végleg ki nem ilt lengyelek az orosz zsarnoki uralom ellen állandóan titkos szervezkedésekben, gyűlésekben kerestek kitörést, állandóan összeesküvésben éltek, s az ismeretlenek a titkos társulatok hozták össze, forrták egymásba.

1863-ban az újabb lengyel felkelésnél, Varsóban az önkényuralom több ezer lengyel ifjút fogatott el és hurcolt börtönbe, hogy később elszállítsa őket messze Oroszország belsejére, száműzetésre. Az orosz kormány Orosz-Lengyelországban az oroszok sorozást léptette életbe és a felkelés elnyomása után azt annál erőszakosabb módon hajtotta végre. Természetesen ennek az oroszok sorozásának a következménye lett az általános felkelés, mely egész Orosz-Lengyelországban kitört. A felkelők számtalan kisebb helyőrséget meglettek, lefegyvereztek és futásra kényszeríttek. II. Sándor orosz cár a felkelés leverésére nagybátyját, Konstantin nagyherceget bízta meg, ki 150.000 emberével kegyetlen módot fogott annak végrehajtásához.

Varsóban, ezen idő alatt megalakult a lengyel nemzeti kormány, élén Őzartaryski herceggel. A lengyel nemzeti kormány később Párisba tette át székhelyét, miután előzőleg már III. Napoleon a francia császár 1000 afrikai zúv katonát küldött a lengyelek segítségére, míg a svéd király 30.000 emberrel küszöli Oroszországba betörni II. Sándor orosz cár megjelölve a következményekről megígérte, hogy a felkelés leverése után Lengyelországnak alkotmányt ad. A lengyel felkelés leverése azonban nehezen haladt előre, mert a felkelők szívesen ellenállottak. Az orosz csapatok nap-nap után szaporodtak és végre is kénytelenek voltak guerrilla-harcot folytatni a vad kezak lovasság hordái ellen.

A lengyel felkelők vezére, Langieritz tábornok, több győzelmet aratott az oroszok fölött s egész szép számmal voltak orosz hadi foglyai is.

Langieritz 1863. március 4-én Lengyelország diktátora lett. A lengyelek elérték a végső győzelmet és szabadságuk kivívását, de a folytonos balzszenese itt is üldözte Langieritz a Zagosec melletti győzelem után egy nagyobb lengyel csapat átvétele céljából osztrák területre lépett. Egy Szalay nevű huszárfőhadnagy felismerte és elfogatta, míg Ferenc

rom és fél millió tonna is, amely Ausztráliában van. Hogy Anglia mennyire éppen ezzel a tömeggel számol és hogy neki éppen ezzel kell számolnia, az kitűnik abból is, hogy az angol szakcsajtó jelentése szerint az angol kormány Ausztráliában három millió tonna búzát vásárolt.

Mellékesen megjegyzem, hogy az a világon a legnagyobb gabonavásárlás, ami eddig történt, mert fuvarral és biztosítással együtt egy milliárd márkánál többre rug. Azonban ennek az ausztráliai búzának a sorsa valami különös. Előbbi években Ausztráliában legfeljebb egy és fél millió tonnát tudtak behajózni egy évez év alatt, míg most három millió tonnát akartak néhány hónap alatt hajókba rakni. Véleményem szerint ez lesz az entente gabonellátásának leggyőzelemes pontja, mert Ausztráliában sem a technikai berendezés, sem pedig a meglévő teherszállító hajók nem teszik lehetővé, hogy akár csak egy részét is berakják a normális békemennyiségnek.

— A legnagyobb biztonsággal feltehető tehát, hogy a valóságban nem nyolc, hanem hat millió tonna gabona áll rendelkezésre tizenkét millió tonna feltétlen szükségességgel szemben. Ez más szóval azt

jelent, hogy 1916 december 1-étől 1917. szeptember elsejéig terjedő időnek csak a felerészében tudja magát ellátni az entente kenyérrel, míg a felerészében, azaz április végén — feltéve, ha a most fennálló viszonyok ilyenek maradnak továbbra is — nem lesz már kenyérük.

— Minthogy azonban február elsején megszűnt a tengeralattjáró harc minden korlátozása, gyökeres változás áll majd be a viszonyokban. Valószínű, hogy a tengeralattjáró harc minden korlátozása, gyökeres változás áll majd be a viszonyokban. Valószínű, hogy a tengeralattjárók a legközelebbi hetekben nagyszerűen fognak aratni. Ha ez megtörténik, akkor igen gyors visszaesést figyelhetünk majd meg, mert a semleges államok hajócai több százszorosan emelkedő fuvar és biztosítás ellenére sem fogják megkockáztatni, hogy nyolcvan százalékos valószínűséggel elveszítsék életüket és vagyonukat. Ellenségeink hajótulajdonosai sem gondolnak másképp. Az most már mindegy, hogy elsüllyesztik-e ezeket a hajókat, vagy pedig azok nem mernek kimenni a tengerre. Az eredmény ugyanaz marad: Anglia és Olaszország el lesz vágva minden tengeri forgalmától. Ennek következtében az 1917. szeptember 1-éig

rendelkezésre álló hat millió tonna gabonától csak elenyésző csekély rész jut el ellenségeink országába és ezek ezért a birtokukban lévő és végtelenül szűkös készletekre lesznek korlátozva. Éhség és adagleszállítás ellenére is ezek a készletek legkésőbb április hó folyamán teljesen elfogynek.

— De nemcsak erre korlátozódik a kiélesedett bűvárhajóharcnak a hatása. Majdnem teljesen meg fog szűnni a szénkivitel Angliából, Franciaországba és Olaszországba, ép úgy, amint megszűnik a bányafébevel Angliába és a fémkivétel minden entente országba. Korlátozni kell minden üzemel, különösen pedig a hadiszkészlelet ellátó üzemeket. Meg fog szűnni a világítás és a fűtés és a legkisebbre kell korlátozni a forgalmat. Nem tudják majd legyőzni a szállítási nehézségeket és nem tudnak majd szembeszállni az elementáris erővel kitörő népmozgalmakkal.

Adakozunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára!
Hadsegélyező Hivatal főpénztára,
Képviselőház.

Jóssel császár rendelkezése a brünni várba internáltak a felkelő vezér.

A lengyel felkelő vezér elfogatása a lengyeleket nem csüggyesztette, hanem Niszecki tábornokot tették meg fővezérré, ki több kevesebb szerencsével operált.

Konstantin nagyherceg csapatai sehogyszem bírtak a felkelőkkel és ekkor a cár vadállatias érzésű Muravioff tábornokot bízta meg a felkelők leverésével. Muravioff a kegyetlen és vérszomjas állapot minden elfogott lengyel néptelket 24 óra alatt kivégeztetett. Az altettekbe lövették s így főleg öleladotta hősöket az előre megásott sűrűdörbe. A gyászruhás lengyel nőket végigkörbésárolhatta a végre is a től hiúg időjárás hozzájárulásával a felkelést sikerült levernie. A felkelés leverése után még rosszabb sors várt a lengyelekre, kiknek nem hogy az igért alkutmányt, melyet pedig már az 1815-iki bécsi kongresszus elhatározott, de a még meglévő jogokat sem engedélyezte. Az orosz zsarnoki uralom nagy sulyal nehezedett a lengyelekre, míg végre az 1916. évi nagy világháború megszabadította és az egész lengyel királyság visszaállítását megszerzte nekik.

A törökök és magyarok.

A török nemzet valamikor a világ leghatalma-

sabbja volt és a török Sultán, Mohamed proféta földi helytartója pedig a világon a legnagyobb ur. Az idők folyamán országainak nagy része lemorzsolódott birodalmáról, csökkent a hatalma is, mindezekelőtt a saját birodalmában Valóban csak addig voltak magyarok és hatalmak, míg harcban álltak a nyugat civilizációjával s erejük megfogyatkozása akkor kezdődik, midőn megnyitják az ajtót a nyugati műveltség és reformok előtt.

II Mahmud 1808–1839. volt az első, ki az orosz-török háború után uadeseregét újjászervezte. A szervezésnél igénybe vette a keresztény orosz tiszték, köztük a nagy Molke segítségét is. Ő volt az utolsó kővi szultánok között az első, ki ismeretes magyar barátságáról. Viselése színto magyaros volt, sőt gyakran zsínóros magyar dílményt viselt. Már a régienél is tapasztaltuk a magyar barátságot. II Szolimán szultán, ki 1528-ban, midőn bevomult Budavárába, a hűdolo magyaroktól megkérdezte, nines e köztük valaki, ki a híeső magyar nemzet történetét megírná. Verhőey írta azt akkor meg, ki midő Szolimán köi török tudóst adott s a 16. század elején elkészült Magyarországnak török nyelven írott históriája. A könyvet meg ma is őrizi az Akadémia. 1742-ben Beszni efeudi így nyilatkozott a magyarokról:

Akármit is mondtok, én csak azt tartom a

magyar népről, hogy ha hitetlen is, mégis csak testvére a török népnek. Nagy magyar barát volt Abdul Medsid szultán, a trónját megfosztott Abdul Hamid atyja. A szabadságharc idején egész Európában csak ez az egy ország volt, hol a nép és uralkodója egyforma lelkesedéssel állt a magyar ügy pártján. Midőn 1848-ban a muszka betört Magyarországra, a török nagy kedvet érzett beavatkozni az ügyünkbe. Az orosz már akkor is nagyon gyűlölte és környezetének köré-öre ki is adta a hadiparancsot, hogy Amer pasa hadtestével keljen át a Dunán és süssen segítségére a magyaroknak. A török leleavatkozás azonban mégis elmaradt, mert Anglia konstantinápolyi nagykövete közbelépett és megmagyarázta a szultánnak ballépése következményeit és megígértette vele, hogy ezzel világháború törzhet fel.

A trónjától megfosztott Abdul Hamid szultán szintén nagy barátja volt a magyaroknak. Ahol lehetett segítette és kedvében járt. A budapesti egyetem könyvtára megajándékozta harminceöt magyarbes konstantinápolyi kézirati munkával. Vambérynek megengedte, hogy könyvtárában magyar történelmi nyomatok után kutasson. Megengedte Rakóczi, Thokoly, Beresényi és Zrínyi Ilona halmvai hazaszállítását.

HIREK.

A Dézslai Takarékpénztárral egyesült Onogelyző Szövetkezet közgyűlése.

A Dézslai Takarékpénztárral egyesült „Onogelyző Szövetkezet” folyó évi március hó 4-én d. e. 1/2 11 órákor saját helyiségében tartja XXXVI. rendes évi közgyűlést.

1405/917.

Hirdetmény

lovak osztályozása tárgyában.

Zalakarégye alispánjának 988/ni 1917. számú rendelete alapján közhírré teszem, hogy Nagykanizsa város lovai 1917. március hó 18- és 19-én fognak osztályoztatni a következő sorrendben:

1917. március hó 18-án reggel 8 órákor Nagykanizsa város: Árpád, Arany János, Bathány, Batori, Deák, Erzsébet-tér, Fő-út, Garai, Kazinyi, Kinizsi, Kisfaludi, Magyar, Rozgonyi, Sikátor, Zrínyi, Attila, Csányi, Csengery, Eotvos, Honvéd, Hunyadi, Huszti-tér, Király, Petőfi, Róza, Rakócy, Sugár, Teleki, Vörösmarti-utak, Sánc és Szőlőhegyek Kossuth Lajos-téren (tűzoltó lak tanya).

1917 március 19-én reggel 8 órákor Nagykanizsa város VI—VIII Alsó- és Felsőtenető, Bába, Jakabkút, Kiszár, Cigány, Homokkomárom, Nagyruc, Pápai, Pivári, Sziqet, Berekköz, Országút, Ortony, Szt-Flórián, Szt-Rókus, Templom-tér, Zeigárdi, Bajcsai, Hunyadi, Körmes, Polgár, Roznaming, Stepetneki és Varazdsi-utak Kossuth Lajos-téren (tűzoltó lak tanya).

Felhívtnak a lótulajdonosok, hogy lovaikat kézen egyenként a fentirt utak sorrendjében vezessék elő.

A ki a lovak elővezetése tekintetében fennálló törvényes rendelkezéseknek nem tesz eleget, az kihágást követ el és 200 kor.ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Valamennyi alkalmasnak osztályozott ló értéke becslés útján fog megállapítani.

Nagykanizsán, 1917. február hó 5-én.

DR. SABJÁN GYULA s. k.

Fővisék-gondolatok.

A remény olyan, mint az ügyes tolvaj: akkor tűnik el szemünk előtt, mikor már nyomában vagyunk.

Ha az emberek még mielőtt lennének, tudnák azt, hogy meg kell halniuk, sokan gondolnák meg azt, hogy szüllessenek.

A legnagyobb keserűség az, ha az ember azt

a ruhát, melyet az északkereskedőnek eladott, több, mint úraságtól levelettel — megveszi.

Adományok az árva templomnak.

A felső templomnak beszerendő miseruháira njabban Bognár Mária 2 K.-t, Csillag Alajosné pedig 3 K.-t adományozott. Rendelgetési helyére jutattuk a szíves adományokat.

Dreven bíró meghalt.

Egy oszandes, jóléki ember, pontos és lelkiismeretes tisztviselő, járásielő- és öntő-tok virradóra hirtelen elhunyt. Még szerdán szokott lelkiismeretesség-gal teljesítette hivatását, éjjel azonban hirtelen orbanót kapott, amely rövid időn belül megölte. A hirtelen elhunyt bírót megyszámú rokonsága, s tisztelői gyászolják, akik mindannyian igaz részvétellel állják körül koporsóját, hogy özvegyének s kis fiának fájdalmaiba részt vegyenek.

A Hadsegélyző tődelutánja

A Hadsegélyző tődelutánja, amely vasárnapra volt terelve véve felsőbb rendelet miatt elmaradt szűn híján miatt A tődelután ameleknek jövedelne katonáink hűségi szeretetadományát szolgálta volna — körülbelül két hét múlva tartják meg, amikor is a rendezőség érdekes műsorral is kedveskedik a tődelután résztvevőinek. A városban különben már igen nagy volt az érdeklődés, úgy, hogy a szükséges dolgok javarészt a jöszívű adakozók már mind összedáták. Városunk nemesszívű közönsége tehát most sem cáfolta a hozzáfűzött reményeket.

Szikosak a járdák.

Régi panasz, de még mindig nem tárgyalta — sajnos! — hogy a járdák nálunk gondozatlanok. Ritka helyen lát az ember simára tisztán betakarított járdát. A legtöbb ház előtt egész hegylánye emelkedik a járdákon s valóban Isten esodján, hogy napról napra nem történik egy garunda kéz, láb és nyak-dörés. Ideje lenne, hogy a közbiztonság érdekében rendezőségnek szigorúan megtiltsa néhány házi urat, akik a járdák gondozását teljesen ügyetlen kívül hagyják. Reggelenként behintik ugyan hamuvál, vagy fűszegporral a járdát, de ez nem sokat használ, ha a járdákról a nagy hó és jégreteget fel nem vágják. Azt kellene egy rendeletben közzétenni, hogy megszűnjék már egyszer az a nagy veszedelem, amely minduntalan fényesíti testi épségüket a hány-szor csak egy lépést is kell tenniük a városban.

Házát vásárolnak a háboru híján.

Akkor börtök a háboru folyamán állandóan itthon melengte mint vampyrok és hiénák állandóan a közönség zsebére fekdtek s szilpoyozták azt, most meghájasodva börtök biztosítva a legszobos palotakat s börtököt vásárolják össze, hogy moeskos ügylötök után meghájasodott testük ott kipihenje a szennyos operációk fáradsalmait.

Lám-lám! mire jó a háboru. Amig a tömeg ott a frontokon vérát ontja s az itthon levők lerogyosodva a szükségben koldusbotra jutnak, addig a lelketlen hiénák meghájasodva, tort ölnek, elöltre a háborut, vagyont szereznek.

Difteritis az iskolákban

Az a rettenetes betegség, mely leginkább a gyermekes családok réme, ismét pusztul városunkban. Bánekovich Jánosné osztályának egy hét leforgása alatt két kis áldozata lett e gyilkos ragályának s többben fektisnek is benne, sőt mint értesültek e ragályának egy 20 éves halotja is volt e héten városunkban s így féltő, hogy hova-tova mind nagyobb mérvet fog ölteni.

Életveszélyesek a mellékutak

Nemesak az azokra reá taposott és napról napra sikosabbá vált hó, de az esti pokoli sötétséget életveszélyes teszi a mellékutakat úgy a testi épség, mint a közbiztonság szempontjából.

Első helyet foglalja el a téren Hunyadi-utca melynek szűkjáráján mind hegyzerinc emelkedik fel a letaposott hó, kocsiján pedig az udvarokból kihordott hó valóságos hegyeket alkot s a közlekedést lehetetlenné teszi.

Jó lenne, ha a hatóság betekintene ezen mellékutakra is s egy kis világitást oda is juttatnának. Végre tán az ott lakók bőre is van olyan drága, mint a főutak palotáinak lakóié.

Uj paloták városunkban.

A Sugár út sarkán levő Lütke-féle palota gazdát cserélt s az új tulajdonos annak helyére egy két emeletes palotát szándékozik építtetni, melyben vendéglő, kávéház, szálloda és mozi is áll majdan a közönség rendelkezésére. A palota betölti a helyet egész a Polgári Egylet, épült-ötig s mint tudjuk az Ipartestülettel is folynek a tárgyalások, hogy azt a helyet is felölélné az új palota.

Armuth Nátlán is egy gyönyörű modern teraszt nyújtott be a városnál, Erzsébetteri házat u. i. gyönyörű modern épületté varázsolja át, melyben sörösarnok, mozi, tánaterem, stb. stb.

Ugyancsak alku tárgyát képezi a Ström és Klein cég Erzsébettéren levő háza is, amelynek sikere óhajtott volna, hogy a dűledezett patkányfésztek elütnne onnan tira formájával.

Adományok a Nagykanizsán elhelyezett erdélyi menekültek segélyezésére:

Ujnépi Elek Ernő nagybirtokos Gelse 250 Korona, Vízeldvár Fándor földbirtokos Duzsánk 100 Korona, Bakó Béla földbirtokos Felcsanak 50 K, Csoma Odón uradalmi tisztartó Letenye, Dervarics Akos földbirtokos Ormándiák, Csesznák József földbirtokos Pusztamagyarod, Skublies Károly földbirtokos Zalazsentmihály, Olthay Guidó földbirtokos Szentgyörgyvár, Özv. Hayden Sándorné urnő Zalapak 20—20 K, Talabér Lajos földbirtokos Sárszeg, Dr. Reményi Zoltán ügyvéd Perlak, Dr. Marton Imre orvos Letenye, Csóti Géza apát Murakeresztur, Letenyei Takarékpénztár Részvénytársaság Letenye 10—10 K, Erdős Imre földbirtokos Törökrendva, Dr. Csemesz Kálmán ügyvéd Letenye 5—5 K.

A szíves adakozóknak hálás köszönetét nyújtja az erdélyi menekültek gyámolító bizottság Nagykanizsán.

A Főúteren 50 év óta fennálló, jó formájú mézszáros-üzletem berendezéssel valamint két ló, kocsik és szereszmók azonnal eladó.

ÖZV. GROSS MIKSÁNÉ.

BERLIN színházban

mindig a legújabb, legszebb és legérdekesebb műsorra talál a közönség. Mindenik előadása a kinematografia legelsőrendű és legújabb alkotásaiból van összeállítva. Szébb és érdekesebb s tanulságosabb műsort a fővárosi mozgószínházakban sem lehet látni s a helyárak olyan olcsók, hogy még a legszegényebb ember is megnézheti. A „BERLIN” színház agilis igazgatója mindig a legújabb és legválogatottabb mozgófilmsort mutatja be. — Nem sajnál sem fáradságot, sem költséget, hogy a t. közönségnek az előadásokat minél kellemesebbé és élvezetesebbé tegye. — A „BERLIN” mozgószínház látogatását mindenkinél a legmelegebben ajánljuk. A zenész **Löwinger Amália** zongoraművész női szolgálatja. Minden harmadik nap új műsor. A m. tisztelt közönség szíves pártfogását kéri. Az igazgatóság.

Irodalom.

— A pápaválasztás története és tételes joga. Írta: **Lukács József**, fogl. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinél érdekes és tanulságos olvasmány, amely még egyrészt szigorúan tudományos, másrészt könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúrumban tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható **Iffj. Wajdits József** könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— **Uj Idők** A világháború legjobb krónikása, iraképek és képek az **Uj Idők**. A mi érdekes esemény a négy világháború történetét mutatja elénk tárja a főtől szépség képekben. Érdekesség, művészi művelés és előkelő ízlés jellemzi Herceg Ferenc hettalját, az **Uj Idők** melynek minden száma aktuális közleményekben, előadásokban és regényekben is egyaránt a szépirodalom ápolója. — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy ut. 16. sz.

— A „**Vasárnapi Újság**” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „**Vasárnapi Újság**” előfizetési ára negyedévre 6 korona. „**Világ**” krónika-val együtt hat korona. Megrendelhető a „**Vasárnapi Újság**” kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-utca 4.). Ugyanígy megrendelhető a „**Képes Néplap**”, a legolcsóbb új-ág a magyar nép számára, félre 2 korona 40 fillér.

— **As. Élet** szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkesztő **Andor József**) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut. 15/c. — Előfizetési ára félre 10 kor. Mutatványstámot kész szeptel küld a kiadóhivatal.

MILKA
Suchardé
KITÜNŐ ALPESI TEJ-
CSOKOLÁDÉ

NÉVJEGYEK

A világháború

minden mozzanatáról
bő,
eredeti,
megbízható,
kimerítő

értesülésekkel, térképekkel, magyarázatokkal szolgál az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP
olvasóinak.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	38 korona.
Félre	19
Negyedévre	9 K. 30 f.
Egy hónapra	3 K. 30 f.

Megrendelési cím:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest
VII. Rákóczi ut. 54. szám

oddig még nem látott nagy választékban jutányos áron készültnek

Iffj. Wajdits József
könyvnyomdájában.

Vidéki megrendelések azonnal elintéztetnek

Iffj. Wajdits József

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokból és névjegyekben Nyomatványok izléses kivitelben jutányos áron gyorsan készítettnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára. Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomatványok nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deákter 1.
Telefon: 182. — hirdetések díjszabás szerint.

Főszerkesztő:
Kemény László

Felolvasó szerkesztő:
Erős Sándor

Megjelenik hetenkint kétfésszer.
Hirdetési ára: Egy évre 10 kor. félévre 5 korona, negyedévre 3 korona 80 fillér. —
Egyes szám ára 13 fillér.

A háborus ingyen dohány.

A népek volt mindene a háborus idő alatt. Nem is szorult az meg semmi-ben sem. Azonban egyszer csak futó tűz-ként terjedt el, hogy nem lesz dohány — nincs dohány. No lett erre olyan ribillió a polgártársak között, hogy ennek ma fele sem volt tréfa.

— Sógor! Hallotta már, hogy nem lesz dohány?!

— Persze, hogy hallottam, én én mindjárt segítettem magamon — Telet sunyin pislogva — és vettem egy egész tekerestet.

— Hej sógor! akkor én okosabb voltam, mert én meg három tekerestet vettem!

— Tyhú az aldójt sógor, akkor nincs baj! Ez elég lesz egy darabig, azonban majd csak küld a pénzügy-miniszter, mert hisz nem olyan bolond, hogy azt fogja vissza, amiből legjobban pénzöl.

Azonban a pénzügy-miniszter nem küldött elég dohányt. Sajnos, csak óraszám való ácsorgás, nagy túlekedés és mindenféle kellemetlenségek árán lehetett csak nagy ritkán egy kis kóstolni való dohányhoz jutni. Na itt volt a baj egész nagyságában. A pogár azonban nem azért pógár, hogy kifogjon rajta akár a pénzügy-miniszter is. Tanácskoztak. Egyik a meggyfa levelet ajánlotta, a másik a krumpli szárárt, a harmadik a diófa levelet és a negyedik az erdei vaddohányt. Elkezdtek kultiválni. A „Sógor adj egy pipadohányt” megszűnt, míg az igazi dohányt nem tartott.

Nem adott volna semmiért sem. Inkább kenyeret, húst, bort, gy akármit, de pipadohány adogatása teljesen kiment a divatból. Az igazi trafikból — akinek még volt — titokban pipáztak. No, jött azonban a sok tölfedezett dohány. Az egyik-ik b... a másiknak már kevésbé, a többi meg egyenesen beteg lett tőle.

Annyi haszna azonban mégis volt az új pipadohány pipálásának — már aki bírta és győzte — hogy a legyek mind

eldöglöttek tőle. Igaz, hogy sok gyomor is tönkre ment, mert annyi bűdös füstöt a lakóházak sohasem élveztek, illetve szenvedtek, mint az ingyen új dohány évad-jában. A legőbb dohányzó pedig arra a sorsra jutott, hogy a házától kimarták a család tagjai. Pipázzák kendő odakint, vagy az istállóban, mert idebent már a legyek is elpusztulnak tőle, — kiabáltak kórusban a család tagjai Most gyűjje a pénzt, majd meg kínáljuk egy kis pénzt nem látta jó magyar dohánnyal — vizsgálták magukat a pipázók.

A többi között rekvirálás alkalmával beállítottunk egy gazdához, a János bácsihoz. Erős pipás ember volt. Kint találkozunk vele az udvaron és oly nagy bodor füstöt egeretelt öblös pipájából, hogy a háza tájkára tévedt kanyák is rögtön nagy kanyarodással elkarógtak onnét.

— Kanyar Isten János bácsi! De vigan pipál! Magának sok dohánya lehet!

— Van hál' Istennek, tessék gyujtsanak rá...

— No még ilyen emberre sem akad-

Mi a nevünk?

Összeállította: **MÁRTONFFY IMRE.**

Mégis oly esodálatos, hogy oly kevesen tudják nevüket. — Hogy engem mikép hívnak, azt csak tudom hála Istennek! Fogja mondani egyik olvasóm. Az én nevem Mihály.

— Jól van, de mondja szíves olvasó, mit jelent az: Mihály? E keresztnévnek mi jelentősége van? Legtöbbször idegen szavakból származnak és nehezen érthetők. Lássuk egy néhány ismertebb keresztnével, átfordítsa magyara mit jelentenek?

Férfynevek:

Ádám ez héber szó annyit jelent, mint fölhálo való ember.

Ábrahám (héber eredetű) a nép atyja.

Adalbert (német eredetű) nemességű.

Albert (német eredetű) lásd Adalbertot.

Adolf (német eredetű) nemes segítő.

Alajos (francia eredetű) hírneves győző.

Aladár (hun eredetű) veszekedő természetű.

Albán (görög eredetű) fehér.

Alfonz (arab eredetű) szerencsés.
Alfréd (német eredetű) békés természetű.
Amadé (latin eredetű) jó Isten, (vagy szeresd Isten).

Ambróz (Ambrus) (görög eredetű) halhatatlan.
Anasztáz (görög eredetű) felkelő.
András (görög eredetű) vitóz bátor.
Antal (latin eredetű) jutalomra méltó.
Armin (német eredetű) becsületserető.
Arnold (német alföldi eredetű) békés házas ember.

Árpád (magyar eredetű) szilaj, vad.
Artúr (kelta eredetű) erős, okos.
Augustus (Agost) (latin eredetű) felsőleges.
Atilla (hun eredetű) paraszteszó.
Benedek (latin eredetű) áldott.
Benjamin (héber eredetű) a szerencse fia.
Bernát (német eredetű) a medvehaj.
Béla (német eredetű) lásd Alborét.
Cézár (latin eredetű) vágott.
Celestin (latin eredetű) égi.
Dániel (héber eredetű) Isten nevében.
David (héber eredetű) a szeretett.
Dezso (latin eredetű) tizedes.

Ede (angol, szász eredetű) igazságserető.
Elemér (magyar eredetű) életű.
Endre (görög eredetű) lásd Andrást.
Ernö (német eredetű) becsületes, komoly.
Ferenc (latin eredetű) szabad.
Filop (görög eredetű) lovakat kedvelő.
Frigyes (német eredetű) békében gazdag.
Gáspár (perza eredetű) királyi kinstárnok.
Géza (magyar eredetű) meggondolva.
Gottfried (német eredetű) Isten nyugosztalja.
Gustáv (svéd eredetű) felvilágosodott.
György (görög eredetű) földműves.
Gyula (latin eredetű) fiatal hős.
Henrik (gót eredetű) saját házában hatalmas.
Hieronymus (görög eredetű) a szent nevé ember.
Hugó (német eredetű) önálló, szellemes.
Illés (héber eredetű) Istenhez tartozó.
Imre (latin eredetű) mindenben gazdag.
István (görög eredetű) a megkoszorúzott.
Iszák (héber eredetű) humoros.
Jakab (görög eredetű) saroktartó.
Jenő (görög eredetű) tiszteleljes.
János (héber eredetű) Isten ajándéka.
József (héber eredetű) Isten egyet hozzáillesztett.

tunk — és örömmel vettük elő pipánkat János bácsi pedig szívesen nyújtotta a sokat ígérő kostók zacskót. Gyanusan néztünk a dohányzacskóra, de mikor kibontjuk, látjuk ám, hogy szép sárga-barna apróra vágott kifogástalan színű és formájú pipadohány van benne. Nagy örömmel rá-töltöttünk és rágyújtottunk. Egy-néhány műértő szippantás után az egyik rekriváló társam csunya szemeket vág János bácsira és elfehéredik. Kiveszi szájából a pipát és menten kiveri belőle a dohányt. Szó nélkül félre ment s a ház háta mögül külön-külön hangokat halatott. . . . A következő percben a másik rekriváló társam nagy káromkodás között szintén kiveri pipájából a dohányt és sunyin mosolygó János bácsinak azt mondta, hogy . . . kend meg! Ezeknek győnre gyomruk volt. Én azonban rendületlenül elszittam az egész pipa dohányt, semmi bajom sem lett. Nekem erős gyomrom van. Mindjárt vattatára fogtuk a János bácsit, aki a bajusza alatt mosolygva elmondta, hogyan készíti az új hadi dohányt.

— Jó ez — mondja — csak meg kell szokni. Össze söpörtem a meggyfa alját, a levelest bele tömtem egy cserép fazékba és leöntöttem egy kis cukros vízzel. Ke-

nyérsütés után betettem a sütő-kemencébe, ott jól megkohadt s azután apróra megvágtam és azóta pipázom.

Igy preparálva nyerte azt a szép dohány-szint. Több pipadohányt azonban én sem kértem. Alig vártam, hogy hazá érjek. Elkezdtem a számát kimosni sokszor egymásután, de hiába: Két napig a számban maradt az új hadi dohány kimondhatatlan rossz íze. A pipámnak még a szárát is elégettem és a pipámat alaposan pucolás alá vettem. Elpanaszkodtunk a Ferkó bácsinak, hogy miképpen járunk. Ő is nagy pipás ember — akkor is vigan pipáit. Csak nevetett bennünket.

— Hja — mondja — nem mindenki tudja, hogy hol terem a jó dohány. Tesék ebből rágyujtani — s már nyújtja is a zacskót.

Én, — de különösen a két rekriváló társam — gyanus szemmel néztük ezt a nagy szíveséget. Azonban addig kifogásoltuk, hogy ez nem ám meggyfa-

vél, míg végre is rászántuk magunkat. Ezt már el lehetett szivni rosszullét nélkül is és azzal a dicsérettel jutalmazta meg az egyik rekriváló társam, hogy hát hiszen, ha jó nincs, jó a számár is. Ezt a dohányfajtát pedig elnevezte a mi népünk

erdei vad-dohánynak, ami terem a keskeny erdő tájékán holdszám s egyik másik pipás pógártárs hordja haza zsákszá n. Ez annival jobb, vagy rosszabb — amint vesszük — a többi újfajta hadidohánynál, hogy füstjétől a legyek már nem dögleznek meg.

K.

A SONKA

jó eledel, sok benne a tápláló erő. Így tartja az emberiség általános meggyőződése, az orvosok tanácsa, a beteg kívánsága. De hiába áltoztunk utána manap. Pedig még nem is olyan régen lushagyó kedden minden család asztalán ott pirosult egy egészséges, szép piros sonka, amelynek manap még az említésére is összeszalad az ember szájában az izlés éltető eleme.

Hogy ma a sonkáról írok annak különös az oka. Nem csupán a bőjt közelsége, a hamvazás jelene, a ciro vake — tehát a Carneval temetése, de valami más is megilletet.

A Magyar Kereskedők Lapját olvasgatva a prágai busáruk rovatában találtam valami tudósítás félet a prágai sonkáról. Nyersen 12 K 70 f., főve 15 K 20 f., a gépsonka 16 K 30 f. Édes statisztika ez. De csak egy látszólag. Megörvend az ember, az árak nem oly magasak és siet, szalad venni egy pár dekát, s ha a zsebe engedi, egy kilót is vinne haza örömmel.

Károly (német eredetű) hatalmas.
Keresztély (német eredetű) kereszt.
Konrád (német eredetű) a jó tanácsadó.
Konstantin (latin eredetű) az állandó.
Kristóf (görög eredetű) Krisztus hívő.
Lajos (gót eredetű) lásd Alajost.
László (magyar eredetű) kimagasló géniusz.
Lehel (héber eredetű) hős a halálig.
Levente (magyar eredetű) daliás.
Manó (héber eredetű) Isten velünk.
Márton (latin eredetű) harcias.
Mátyás (héber eredetű) Isten ajándéka.
Mihály (héber eredetű) kicsoda olyan, mint

Isten!

Miklós (görög eredetű) néphódító.
Mór (német eredetű) szerencsés.
Nándor (spanyol eredetű) merész.
Náthán (héber eredetű) ami adva van.
Oszkár (kelta eredetű) Isten után vágó.
Osvárd (német eredetű) házigazgató.
Ottó (ó német eredetű) gazdag.
Ódon (angol-szász eredetű) arany-száju szónok.
Pál (latin eredetű) kis, kicsiny.
Péter (görög eredetű) sziklavár.
Rezső (német eredetű) a vörös német.
Róbert (német eredetű) dicsőségűl fényes neved.
Rudolf (német eredetű) lásd Rezsőt.
Salamon (héber eredetű) nyugodt.
Sámuel (héber eredetű) Istenől meghallgatott.
Sándor (görög eredetű) az emberek vődjé.
Sebestyán (görög eredetű) fonságos, magaslatos.

Szifárd (latin eredetű) lásd Konstantint.
Simon (héber eredetű) meghallgatott
Tivadar (görög eredetű) Istenől atományozott
Tibor (görög eredetű) lásd Tivadar.
Ulrik (német eredetű) kegyes.
Viktor (latin eredetű) győző
Vilmos (német eredetű) akaraterős.
Vince (latin eredetű) győztes.
Vencel (cseh eredetű) gyáva.
Zoltán (magyar eredetű) habozó.
Zsolt (magyar eredetű) lásd Zoltán.
Zsigmond (német eredetű) pártfogó.

Nő nevek:

Ada (Addé) (héber eredetű) diszes, ékes.
Adelgunda (német eredetű) nemes asszony.
Agotla (görög eredetű) jóságos.
Agnes (latin eredetű) bárány.
Agrippina (latin eredetű) megfordítva született.
Amália (ó-német eredetű) szívtartó.
Annyalka (latin eredetű) angyali.
Anna (héber eredetű) Isten kegyeltje.
Berta (német eredetű) hatalmas, hírneves.
Brigitta (olasz eredetű) agszúz.
Corbáia (latin eredetű) idegen, külföldi
Cecília (latin eredetű) vak.
Dorottya (görög eredetű) Istenől ajándékozott.
Emília (latin eredetű) helyes, takaros.
Emma (német eredetű) méh serény.
Erzsébet (héber eredetű) Isten hívtestvérsége
Etelka (német eredetű) nemes.

Éva (héber eredetű) az ólok anyja.
Gertrud (német eredetű) dárdaival meggyilkolt.
Hedvig (német eredetű) fonságos viadornő.
Henriette (francia eredetű) nagy hozományú nő.
Hortenzia (latin eredetű) ritka, különös.
Ida (latin eredetű) értelmes
Julia (latin eredetű) a fiatalág jelképe.
Katalin (görög eredetű) tiszta erkölcs
Klára (latin eredetű) tiszta, fonságos.
Klementin (latin eredetű) hőbortos.
Laura (görög eredetű) babérkoszorúzott.
Mágnólia (héber eredetű) Magdálában született.
Margit (latin, némelyek szerint görög eredetű) gyöngy.

gyöngy.

Mária (héber eredetű) szentségállhatatosság.
Mártha (habiloni eredetű) a ház urnöve
Matild (német eredetű) szűzes hösnő.
Olga (orosz eredetű) izlésteljes.
Paulina (latin eredetű) lásd Pál.
Piroska (cigány eredetű) tüzes.
Róza (latin eredetű) nyíló rózsá.
Sarolta (francia eredetű) lásd Károly.
Teréz (latin eredetű) szende
Veronika (görög eredetű) győzelmet hozó.
Vilma (német eredetű) lásd Vilmos.
Zsófia (görög eredetű) árva.
Zsuzsanna (német eredetű) lilium.
Jegyzet. A szíves olvasó, ha férfi, nő nevet s ha nő, férfi nevet válasszon a fentebb elsoroltak közül igyekezzék diletárra szert tenni mielőbb.

De mi történt. A boltban, az élelmiszer üzletben 26 Korona legalább is a sonka kilója. A jámbor verő megtapogatja bugyellárisát s az szegényesen azt sugja neki: — sok, nagyon sok! Szegénykezve kiadalog az üzletből s közben azt találgatta, hogy szaladhat fel ennyire az ára a sonkának, míg Krotkó prágai sonkaraktárából hozzánk ér.

HIREK.

Hornig biboros halálára.

*Árvább let újra és szegényebb
Zarándok útján a világ.
Mely harci ösvényére fényt vet,
Kiolták egy tűzszlopát.
Meghalt a fejedelmi nagyság,
Elhunyt a fenkölt biboros,
Hívei fájón megsiralták,
Mert vesztességük százzoros.*

*Hil és lelkek nagy párfogója,
Szébb élet kedvelője volt,
Ott járt magasztos lobogója,
Hol munka és erény honolt.
Mint Krisztussal értő apostol
Szolgált itt örök ideált,
Üdvöt varázsszólt az aranyból,
Kezén az lelki kincsre vált.*

*Tudás, művészet szebb virányán
Vrult számára égi kert,
Gyönyöre volt a földi pályán,
Ha itt segített, itt emelt.
A küzdő lélek birodalmán
Volt hős, hatalmas hadvezér,
Tudván, hogy akkor boldog útján,
Ha az igaz szent célt hoz ér.*

*Pannoniusnak, nagy Birónak
Lelkével harcolt lángolon,
Hogy az egyháznak s ősi homak
Viruljon üdve bájolón.
Nagy lelke fényét szerteszórta,
Akárcsak millió kincsei,
Égő reménnyel, hogy a korra
S népére üdvös fényt derít.*

*Leáldozott a lelki nagyság
Mulandó napja már nekünk,
Sírjára hullt szívek zokogják,
Hogy mennyit kellett vesztelnünk.
De útján tovább hevüljön
A lelki küzdelem kora,
Hogy lelki országnak derüljön
Hazánkban hajnal-bibora!*

Paksy Gáspár.

Tanítóöni kinevezés.

Örommel értesültünk arról, hogy Kenedy táblabíró nagymivósága leányát, a vallás- és közoktatásügyi miniszter kiskáni sai tanítóönévé nevezte ki — Kenedy Aurában a helybeli tanítóvilág valóban értékes tagtársat nyert.

Halálózás.

A léleknyugalom, a tisztaság egy igaz képviselője hunyt el a napokban Öv. Tuboly Ignác névvel. Aki 93 éves kora ellenére teljes szellemi és testi frissességben járt-kelt még alig három héttel eelőbb. A jölelki, édes urasszony, aki az igaz szereték környezett egész életében s unokák és dédunokák gyászolnak, örök tipnás azoknak a régi szabású s már-már ritkaság számba menő jellemeinek, akik egész életükben csak jót eslekedtek. Az elköltözöttben Dr. Fibián Zsigmondné nagyanyját, Dr. Tuboly Gyuláné pedig anyósát gyászolja. Tuboly Ignác névű hamvait vasárnap délután fél ótkor temették el nagy részvét mellett.

A Hadségélyző eszmája.

Hm! Csizma, nem is olyan kis dolog. Valamikor még nem ért százpengőt, de: ma még annyit ért sem igen/vesztetgik. Jól meg lehet nézni azt az embert, akinek a lábán csizma ökeskedik. Ezek után azt hinné az ember, hogy, ahol olcsón eladó egy pár csizma, oda rohanna siet az egész város, hogy azt magának megszerezze. Pedig, dehogy! Kínálva kínálják 120 koronáért — mert egy jötevő egy pár eszimat adott a Hadségélyzőnek — s bár hirtelaplag is hirdették, a szép lakosimának ez ideig még nem akadt vevője. Most azon tusakodnak a Hadségélyzőben, hogy mit csinálnak a drágaportékával. S így jött az az idea, hogy a Hadségélyző ki-teszi kirakatába a szép pár eszimat s ráírja — ára 120 K. Így aztán valami jó falusi hamarosan béké-vel oda; hogy a Hadségélyzőtől örömmel vegye meg a eszimat 120 K.-ért, mert ez csak nem pénz manapság egy pár eszimatért, mikor a minap egy pár cipő sarokért fizetett a sorok írja kerék 12 K-t.

A béke kérdése — foglalkozások szorint.

Egy ismerősünk a béke kérdésének a különböző foglalkozási ágak szempontjából való megítélését a következő statisztikába foglalja:

Az orvos azt mondja: a béke ügye súlyos válságon megy át.

A bankár: A béke valahol eliskikasztódott.

A szénész: A diplomaták még csak a próbánál tartanak.

A napidíjas: Most foglalkoztatják, később kerül letisztázásra.

A meteorológus: Befagyott.

A kofa: Az is maximálva van, azért nem kapni belőle.

Meteor: Előbb el kell a háboru egéröl özni a felhőket.

Az ügyvéd: A viszonyalász stádiumában van. Patikus: Nem találják el a megfelelő receptjét.

A közigazgatásbeli: Van-e rá precedens?

A bíró: Milyhelyt teljes az ölés, döntvényt hoznak róla!

A pap: A leányzó nem halt meg, csak aluszik.

A kritikus: Az előadás kezd unalmassá válni. Zsurlóly: Sok beszédnek sok az alja.

Egy felkapott színművész: Azt mondják az angolok, hogy addig tart a háboru, amíg a pénzük. Ugyan kérem, mutassák be nekem az angolokat, huszvétra kezeskedem békéről!

Hadseregszállító: Csak mentél később, s akkor is — rövid időre!

Vége a farsangnak.

Csendes, hangulat nélküli szomorú, tarsang volt az idei keserűdoggel, nélkülözésekkel teljes. Nehéz gondok és bú nehézednek a lelkekre a gyilkos háboru kiött minden vidámságot a lelkekből, melyet egyedül a béke utáni vágy foglal le állandóan, ki-öve onnét minden egyébb óhajást. Reméljük azonban a legjobbat, a közel jövő tón megfogja hozni a béke derűjét s elfű a nélkülözés, a bánat s a sok keserűség, mely most fogva tartja a lelkeket.

Miért nem szalutál?

A Rákóczi uton megy két katonatiszt. Mellükön nincs vitózségi érem. Szemközti jön valók egy megviselt ruhájú közlegény. Két vitózségi medália fűnyekedik köpenyén. Kezei a köpeny zsebeibe mélyesztli. A tiszték láttára fejletést tesz, anélkül hogy tisztelőgine kezével is. Megállítják.

— Miért nem szalutál rendezen? — kérdezi az egyik tiszt, a hadnagy aki idehaza ilyesmiben találja a szórakozást.

A közlegény válasz helyett kihuzza kezeit a zselekből: minakétkötő kötésbe van bunyolálva. Csak annyit tesz hozzá:

— Még fáj, hadnagy ur.

A két tiszt tovább akar menni, de a hátuk mögött megjelenik egy tábornok.

— Mi az? Mi történt, hadnagy ur? — kérdezi.

Elmondja az esetet.

— Mutakozzanak be az urak! — hívja el a két tisztet a generális.

A hadnagy és barátja, a főhadnagy, bemutatkozott.

— Ugyebár, önök még nem voltak a hirtéren? — kérdezi.

— Nem, nem — hangzik a válasz.

— Akkor holnap reggel 8 ótkor jelentkezenek nálam a harcterre való beosztásuk végett. A fronton majd megtanulják, hogyan tisztelőg a katona, ha mind a két kezére megsebesült.

A tábornok nyugodtan tovább lép. Egy-két kívánsi ember szive-táján meleg támad.

Burgonyát

termeszthetünk magvetéssel is. Csendes béke időben senkinek sem vlt eszébe burgonyát magjáról termelni. A burgonyamag gyűjtésével is vajmi kevesen foglalkoztak. Németország szakkörében komolyan foglalkoznak most ezzel a gondfóttal, melyet e nehéz időben megvalósítani igyekeznek. Jó lenne, ha a mi gazdasszonyaink is kísérletezének a burgonyamag vetésével. Fáradságuk bonyára eredményre vezetne.

A Főtéren 50 év óta fennálló, jó forgalmu mécsáros-tízletem berendezéssel valamint két ló, kocsik és szerszámok azonnal eladó.

ÖZV. GROSS MIKSÁNÉ.

BERLIN színházban

mindig a legújabb, legszebb és legérdekesebb műsorra talál a közönség. Minden előadása a kinematográfia legelsőrendű és legújabb alkotásából van összeállítva. Szébb és érdekesebb s tanulságosabb műsrot a fővárosi mozgószínházakban sem lehet látni s a helyi árak olyan olcsók, hogy még a legszegényebb ember is megnézheti. A „BERLIN” színház agilis igazgatója mindig a legújabb és legválogatottabb moziműsört mutatja be. — Nem sajnál sem fáradságot, sem költséget, hogy a t. közönségnek az előadásokat minél kellemesebbé és élvezetesebbé tegye. — A „BERLIN” mozgószínház látogatását mindenkinél a legmelegebben ajánljuk. A zenét **Löwinger Amália** zongoraművésznő szolgáltatja. Minden harmadik nap új műsor. A tisztelt közönség szíves pártfogását kéri Az igazgatótól.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételei joga. Irta: **Lukács József**, főgimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinél érdekes és tanulmányos olvasmány, amely egy részről szigoruan tudományos, másrésztől könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúrámbor tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— **Új Idők.** A világháború legközelebbi krónikája, irásban és képi formában az Új Idők. A mi érdekes esemény a négy világrész határain történi, azt mind élénk tárja fel a legújabb képkeben. Érdekes, művészi nivóval és előkelő ízlés jellemzi Harege Ferenc hűtápiját, az Új Időket, melynek minden száma aktuális közleményeiben, eseményeiben és regényeiben is egyaránt a szépirodalom ápolója. — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrásy-ut 16. sz.

— A „Vasárnapl Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapl Ujság” előfizetési ára negyedévre 6 korona, „Világ-krónika”-val együtt 11 korona. Megrendelhető a „Vasárnapl Ujság”-kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.). Ugyanítt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványzámmal kiegészítve kéri a kiadóhivatal.

MILKA

Suchardé

KITÜNŐ ALPESI TEJ-
CSOKOLÁDÉ

NÉVJEGYEK

A világháború

minden mozzanatáról

bő,

eredeti,

megbízható,

kimerítő

értesülésekkel, térképekkel, magyarázatokkal szolgál az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

olvasóinak,

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	38 korona.
Félévre	19 „
Negyedévre	9 K. 50 f.
Egy hónapra	3 K. 30 f.

Megrendelési cím:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest

VII. Rákóczi ut 54. szám

oddig még nem létezett nagy választékban jutányos áron készültnek

Ifj. Wajdits József
könyvnyomdájában.

Vidéki megrendelések azonnal elintéztetnek

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokból

és névjegyekben

Nyomatványok izléses kivitelben jutányos áron
gyorsan készítettnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek

dús raktára

Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok
nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deákter 1.
Telefon: 182. — Hirdetések díjszabás szorlat.

Főszerkesztő:
Kemény László

Feloldó szerkesztő:
Erős Sándor

Megjelenik hetenkint kétszer.
Előfizetési ára: Egy évre 10 kor. félévre 5 korona, negyedévre 3 korona. 25 fillér. — Egyes szám ára 12 fillér.

Az igények.

Minden nap, sőt hovatovább minden óra újabb és újabb tanubizonyosságot tesz arról, mily sok dolgot tekintettek nélkülözhetetlennek az emberek, amelyek nélkül pedig, amint a példa mutatja, mégis csak ellehetnek valahogy. Olvassuk, hogy nem játszanak a nagyvárosokban a színházak, be kellett a mulatóknak csukni a kapujukat.

Korlátozzák a vasuton való utazást, mert rájönnek, hogy a sok utazás csökkeni, a szénkészletet, rongálja a vasuti kocsikat, gépeket és a pálya testét és azonfelül ártalmára van az idegeknek is. A helyváltoztatás szükségtelensége, sőt kártékony volta kiderülve, apasztják a pajzán okból való utazásokat. A szerföltöt való gyorsaság, sem Istenről származó találmány: ezért számos gyorsvonatot vonnak ki a forgalomból. Régebben azt hitték, hogy a gyors és kényelmes közlekedés a szociális és gazdasági haladásnak az előmozdítója.

Most látjuk, hogy enélkül is épp úgy el lehet a mai világ, mint ahogy el lehet annyi enniváló nélkül is, amit régen te mulhatalanul szükségesnek itéltek. Mint ahogy kiderült, hogy tulsok vonat járt régebben, azonképen kiderült, hogy tulsokat ettek az emberek. Ha husz nem is ettek minden nap a dolgozó tömegek: de zsirt minden nap tettek éllelükbe. Most bevezették a zsirtalan napokat: a törvény hetiként egyet, az élet praxisa hetenteit többet és lime akadtak jeles életfani tudósok minden államban, akik bebizonyították, hogy táplálkozásunk zsirbőségben szenvedett és hogy nemcsak zsirból, de egyáltalán semmiből sem kell okvetlenül annyit enni, amennyiről régebben azt gondoltuk, hogy enélkül nem mozog az emberi test gépezete.

Most, amikor a háboru jóformán minden nap elvesz valami megszokott dolgot az embertől: az egyikőt a kezét, lábát, a másiktól a családtagját, a haradtiktól az este színházat, a negyedikőt a fütött szobáját, az ötödiktől a szállonás

kenyerét s amikor ennyi mindent elszedvén tölünk, még mindig itt vagyunk és teljesítjük állampolgári kötelességünket; most, amikor oly sokat veszítvén, még mindig itt vagyunk: csak most látja az ember, hogy szegénységében és nélkülözésében is milyen gazdag volt ez a világ. Ha mindaz, amin kevés hijján ezer nap alatt keresztülmentünk, ha mindazt, amiről lemondottunk és amitől elszoktunk, számbavesszük s ha végignézzük a világot, amely valahogy még mindig áll és van: akkor csodálattal kell elismernünk, hogy az utolsó száz esztendő rettenetes munkája, haladása, technikai és természeti fejlődése valóban sokkal gazdagabbá tette az emberiiséget, mint amilyenek hittük. Amig le nem mondottunk oly sok dologról, nem is tudtuk, hogy oly gazdagok voltunk. Amig el nem fogyott annyi mindentől: addig nem is sejtettük, hogy ily változatos és és sokrétű kéjjekkel van kikárpóztva az életünk.

Ha az elmúlt száz esztendőben az emberiségnek példátlanul gyümölcsöző erő.

A ROKKANTY*

— Allegorikus dialog. —

Irta: ZOMBORY GYULA.

Személyek:

A nemzet geniusa.

A rokkant hadfi.

(Szentér: Akáclobos falu részlet)

A genius (vállán virágkoszorú, dísan lecsüngő nemzeti szalagal).

A rokkant (bekötött homlokkal, félkarral, hóna alatt mankó.)

A genius (egyedűt.)

Ha majd a béke helyreáll

S eszend lesz majd a Kárpátokon,

S fü fog lakadni s vadvirág,

A messze hagyott sírokon.

* Prologként előadott a „ROKKANTAK HÁZA” alapja javira rendezett jóakonyvulo háborus estélyén Margittán. — Szerzője ZOMBORY GYULA. Illustris munkatársunk. Szerk.

S itthon lesz már mind, aki él,
Mesékben telik est s a dél.

Sutba ül a eszoka hadfi,

A hallgatók kóroskorul,

Aki hozzá közelebb fér,

Az lesz ki legjobban örül.

Ott lesz a véne, apraja,

A falu kiesinye, nagya.

S szól a mese:

„A sok ágyu

Dörgött s jött bűgva a golyó,

Oly nagy, hogy ha vízbe esapott

Kilődult tőle a folyó,

Jött a gránát! — jött a bomba

Sorainkat ritkította.”

A gépfegyverből úgy repült

A golyózápor, mint a raj,

Száz halott minden lövésre,

Még csak azt sem mondhatták hogy jaj,

A másik száz karja, lába,

Maradt ott egy ily cantába.”

Ember, ló, egymáson fekvő,

Mint a kőve könn a mezőn,

Vérborítva ott hevertek,

Fenn pediglen a fatetőn

Hollók, varjak ültek, varva,

A bőséges lakomára.

S így tovább .

... A eszoka hadfi

Pesti a sok irtózatot,

A hallgatók némán hallják

Egy szem sem marad száraz ott.

Mindenki sirat valakit,

Akít hévell szerettek itt.

A lezajlott viharoktól

Nyomorult lesz a fél haza

Elünk tovább, de ez a lét

Olyan sivár lesz, oly laza

Siratás, örök temetés,

Fájó panas, emlékezés.

Tavas, nyár, ősz sorba jönnek,

A róza bíbó csattanik,

fosztása az élet általános színvonalát nem emelték volna föl; ha a munka produktivitásának megnövekedése és a szállítás tökéletesedése nem szaporította volna meg csodálatos módon a javak mennyiségét és nem halmozta volna föl őket a leküldetésre formázta készletek tömegében, ha az orvosi tudomány és a szociálpolitika nem szaporította volna meg az emberek számát és nem nyújtotta volna meg az élet általános tartamát és nem könnyítette volna meg megújításának, regenerálásának művelését: szóval, ha száz esztendő kulturmunkája nem lett volna olyan gazdag, művelte és fejlette, mint amilyenek ma visszapillantó szemünk számára mutatkozik, akkor soha ennyi nélkülözés, ennyi lemondás, az asketizmusnak ilyen foka ki nem tellett volna tőlünk. Száz esztendő munkával dolgoztunk az igények megnövekedésén. Száz esztendő munkába fogott éjelt és napot, hogy hatalmas gépezet fejlesszen ki ezeknek az igényeknek kielégítésére. S most, ha igaz van a háborúnak, látszik, hogy igények nélkül is lehet élni s hogy tömegtelen fölösleges munkát végzett az emberiség oly igényeknek kielégítésére, amelyek nélkül lehet még élni. Az persze más kérdés, hogy hogyan?

De ettől a kérdéstől, illetve a reá járó választól egészen független az a nagyfontosságú szociális jelenség, hogy a háború valóban élis világot vetett arra, mily sokfajta szükséglet van a világon, amelyek

kielégítése nélkül nemcsak élni, de jól is lehet élni.

Polgármesterünk felhívása

Közhírré teszem, hogy a Nagykanizsa város területén született, itteni illetőségű vagy az osztrák-magyar Monarchia területén bárhol született és Nagykanizsán tartózkodó 1891–1878. évfolyambeli népfelkelő kötelezettek valamint az addigi népfelkelő szemlékről bármilyen okból elmaradtak beemeltő szemléje és pedig az 1885., 1886., 1887., 1888., 1889., 1890. és 1891. évfolyambeli népfelkelő kötelezettek 1917. évi március hó 1-én. — Az 1879., 1880., 1881., 1882., 1883. és 1884. évfolyambeli népfelkelő kötelezettek 1917. évi március hó 2-án. — Az 1872., 1873., 1874., 1875., 1876., 1877. és 1878. évfolyambeli népfelkelő kötelezettek 1917. évi március hó 3-án Nagykanizsán a Polgári Egylet nagytermében (Sugár ut) mindenkor reggel 8 órakor fog megartatni.

Felhívom a népfelkelő kötelezetteket, hogy a fentirt időben és helyen tisztán öltözködjék a legszigorúbb büntetés terhé alatt jelenjenek meg és azok a népfelkelő kötelezettek, akik annak idején katonai szolgálatot teljesítettek, katonai okmányait a népfelkelő beemeltő szemlére magukkal hozni és bemutatni tartoznak.

Adjuk oda fémünket a hadseregnek.

Újból az ország nagysejű és kötelességteljesítésében példás, páratlan magyar közönséghez szólnok, amelynek teljesítménye a fronton és a front mögött érezőboránál is maradandóbban hirdeti a nemzet

nagyságát, erőt és kitartását. Fém kell a hadseregnek, sok fém, amelyből munició készül, amely védi fiainkat, oli ellenségeinket és amely első kelléke a győzelemnek. Mindenkinél oda kell adnia önként és sürögősen beszállításra kötelezett fémkészletét, még mielőtt megbüntetik, még mielőtt nyíltan, penellengere állítják. A hatóság által megállapított árakat a fémbevéáltók azonnal készpénzben kifizetik és reméltető, hogy azoknak, akik eddig huzódóztak a fémbezállítástól, vagy bármely más okból akadályozva voltak hazafias kötelességük teljesítésében, most végre kölébred a lelkiismeretük, józan embéri érzésük és sietve fölajánlják fémüket municiógyártásra, a hős testvérek, apák, rokonok és jőbarátok védelmére.

HIREK.

Szurmay Sándort

Honvédelmi miniszterre történt kinevezése alkalmából városunk polgármestere Dr. Sabján Gyula a következő táviratban fordulózik:

Szurmay Sándor Honvédelmi Miniszter-Úr Öngyméltóságának

Budapest.

Nagykanizsa lakossága osztatlan örömmel fogadta Nagyméltóságodnak magyar Honvédelmi Miniszterre való kinevezését és kellemsen emlékszik azon időre, melyet Nagyméltóságod mint a hős 20. honvéd gyalogezred szerelési ébredése körülöttnk töltött. Ugy a magam magam a város közönsége nevében legmélyebben üdvözölöm Nagyméltóságodat, kérve a magyarok Istenét: adjon erőt, mint a harctereken, úgy védhesse meg jelen méltóságában is a Hazát és a Magyarot.

Dr. Sabján Gyula polgármester

Rókkant.

Virág? — Nekem?
Hogy illik össze majd, mankó, mankó a virág?
Tóvist adni talán, az inkább illenék,
Roskadni tagoknak kélő díszül.
Óh! a virágot én is kedvelem,
Mig ép tagokkal jártam szép mezőnket —
S ha a nyárnak kalászat vagdosánk,
Kékítő buzavirág s vörvörös pipacs.
Napstóttó kalapom peremén,
Volt nekem a legdrágább korona.

(Sóhajt.)

De mióta Belgrádnak kapuit,
S Izsok szorosát lépték lábaim,
A virágok világa elveszett el én nekem,
Csupán fájo emlékezésben él a rém sok vörvérág,
Miket honnkért küzdő hadifák,
Életeréből folya nyíllani,
Láttam, nem egyszer a fehér havon.

(Vége köv.)

Athna is mosolyg a fáról
S ha jön a tél, majd havazik,
Minden ugy lesz, ahogy régen,
Nap, hold is ott lesz az égen.

Csak a szívek világa változik,
Vígasság itt nem lesz soha,
Ágyuk szava magával vitte,
Gyászba borult lesz a háza.
Oh! szomorú béke lesz az,
Mint egy virágtalan tavasz.
Amokban lelünk majd vigaszt,
Kiket sorra vissza hozott,
Kik a honért s értünk küzdve,
Béna s csonkvá lettek ott.
Őket szerelve — feledünk,
S megnyugszunk bánatos szívünk.

A génius' alvonal a fák közé s a m-rere megy,
kék holdfényeszerű világság kíséri: — Magnó-
ciumfőző.

A rókkant.

(Bejön, megáll a téren, bágyadtan körülnéz.)

Kizéleben templom s fehérő apró házak. Sóhajtva kezdi:

... Itthon vagyok ...

All még kis templomunk,
Fehér tornya most is Égre mutat,
Mintha csak mondaná:
Onnan fakad a jó! —
S aki hiszi, hitében boldogul.

(Szünet.)

Am az utca néma s hangtalan,
Mikéntlen a házak sorjába mind:
Mintha élő nem is lenne már itt,
Aki fogadja a rókkant vitézi.

Genius

(fényözömben előlép.)

Nincsen okot keseregni, honfi
Im! én fogadlak a Nemzet Geniusá,
S béke jelölő nyújtom át neked,
E virágkoszorút, vedd szívvel tölsem fel.

(A koszorút a rókkant mankójára teszi.)

Dr. Kovács Gyula

a polgárorség parancsnoka egy a Polgárorséghez, mint a nagyközönséghez a következő két átiratot intézte:

A nagykanizsai polgárorséget a szolgálatra jelenlézők és szolgálatot teljesítők csekély száma folytán 1917 évi február hó 28 napját bezárólag felfoszlatom. És ez alkalommal Nagykanizsa város közönsége és a magam nevében forró köszönetemet fejezem ki mindazon önkéntes adományozóknak, akik anyagi hozzájárulás ik által lehetővé tették, hogy a polgárorség ez ideig működhetett: egyuttal értesitem az adományozókat, hó 1917. március 1. napjától kezdve az önként vállalt hozzájárulási kötelezettségük megszűnik tovább, hogy a számadások lezáratván az adományozók neve és általuk adott összegek kitüntetés mellett a mérleg-közé fog tétetni.

A polgárorség érdemes Tagjainak

Helyben.

Deák Péter rendőrfőkapitány Urral egyetértőleg, Dr. Szbáry Gyula polgármester Úr beleegyezésével, a polgárorséget 1917 évi február hó 28 napját bezárólag ezennel felfoszlatom, mert a szolgálatra jelenlézők és szolgálatot teljesítők csekély számával a kitűzött cél a közönségek biztossága el nem érhető. Kelemes kötelezőmnek tartom, Nagykanizsa város közönsége és a magam nevében mindöszöknak hálás köszönetemet kifejezni, akik szolgálatukat önzetlenül, értéktelenül a letett esküjükhöz hűven teljesítették.

Nagykanizsa 1917 évi február hó 23 napján.

Kovács Gyula

polgárorség főparancsnoka.

Kitüntetés.

Ötletsege Koronczy István gyékényesi plebánost a Ferenc József rend lovagkeresztjével tüntette ki.

A koronázási amnesztia.

A koronázás alkalmával Károly Király amnesztiát adott a három hetet meg nem haladó szabadságvesztés büntetésre jogerősen elítélteknek. Ezenkívül ő felsége az igazságügyminisztert főlhatalmazta, hogy javaslatot tehesse a bíróságok által jogerősen elítült olyan egyének megkegyelmezése tárgyában, akik az általános kegyelemben nem részesülnek, de kegyelemre méltóknak látszanak. Ausztriában — mint a hivatalos Wiener Zeitung közli — a király 661 elítéltnak engedte el a szabadságvesztésnek kitöltött részét. Nálunk az amnesztia a bíróságok túlterheltsége miatt kissé késik. A főtgyűléssege, február 10-ig kaptak határidőt, hogy előterjesztéseiket az igazságügyminiszternek az egyenkénti kegyelem dolgában megtegyék, március 10-ig pedig arra kaptak határidőt, hogy az általános kegyelem mértékéről tegyenek jelentést az igazságügyminiszternek. A miniszterjuttatva most érkezik a hivatalos előterjesztések, melyeknek sorozata azonban még nincs lezárva. Korülbél, április közepete táján lesznek készen ezzel a munkával és akkor közhírre teszik Magyarországon is, hogy kik részesülnek a koronázási kegyelemben.

A takaréktüzhelyek vízelegítőinek beszoigáltatása.

Február 15-én járt le a takaréktüzhelyekben levő vízelegítők kiszolgáltatásának határideje most már minden járás területén egy-egy átvételi bizottság fogja átvenni a vízelegítőket. Nélkülözhetetlenség emőn az átvételi bizottságok a vízelegítők beszoigáltatása alól felmentést nem adhatnak. A takaréktüzhelyekben levő vízelegítők tulajdonosai a beszoigáltatás idejéről és helyéről értesítést kaptak. Késedelem-nélkül kell megőrtőnni a beszoigáltatásnak, mert a tüzhelyek száma alapján az átvételi bizottságok szigorúan ellenőrzik, hogy mind-nuki beszoigáltatva-e a vízelegítőt. Oly beszoigáltatásra kötelezettnek, akik az átvételi bizottság előtt igazolják, hogy beszoigáltatandó vízelegítőikért a pótlást már idejekorán megrendeltek, kivétele-e-n két héttel nem hosszabb határidő engedélyezhető avégből, hogy vízelegítőiket kieseréltsésk illótéleg beszoigálhassák. A vízelegítők a Fémközpont fémleváltóinál bármikor beválthatók.

Amikor erre városunk közönségét ismét figyelmeztetjük, reméljük, nem akad egyén, akit erre kényszeríteni kellene.

Drágább lesz a dohány.

A dohányos közönséget közelről fogja érdekelni a pénzügyminiszternek a a legújabb rendelkezése, amely az idei dohánybevéltési arakat ismét fölemeli. Az országos dohánytermesztési bizottság a dohány árának 150 százalékos emelést kérte, a kormánytól. A miniszter a kértés részben teljesítette és az addigi 50 százalékos emeléshez még körülbélül 40-50 százalékos prémiumot engedélyezett, amit elsősorban a jobbminőségű dohány után fognak fizetni. Minthogy ilyenkorán az állam 1917-ben a dohányt az előző évhez képest majdnem száz százalékkal drágábban fogja beszerezni, nem látszik nagyon valószínűtlennek az a feltevés, hogy a dohánygyártmányok árái is kénytelen lesz megfelelő arányban fölemelni.

Termesszünk cirokok.

Ma egy jobb cirokseprű ára 5-7 korona. Természetes, hogy ezt is az uszora hajította föl, mert hiszen cirokszakkal alig 50 százalékkal, a seprű ára pedig 800-1000 százalékkal emelkedett, de még a legnagyobb áron sem kaphatunk, mert kevés a cirok. Kivánatos volna tehát, ha kiszagdáink, akiknek gyermekeik már nagyrészen megtanultak a seprűkötést, foglalkozniának, haesak kisebb mértékben is a cirokteremtéssel, ezzel nemcsak a saját házi szükségleteiket fedeznék, hanem eladásra is jutna belőlük. Aki cirokanyag akar venni, az jelentkezzék a gazdálkodó társaságnál, aki a megrendelésre készségesen vállalkozik.

Mefagyott az uton

Reitner Károly öhidi Kovács Zalaszögtrőtra ment pár testvérrel venni. Hazajövet mefagyott a tekenyei hegy alatt, ahol másnap délután a kispörbő postás megtalálta. A postás jelentette ezt a tekenyei községbíróknak, ki a mefagyott kovácsmezt, kinél a eszimát és a nála levő pénzét megtalálták, behozta a faluba.

Hír a gyermek asobából

A régi édes világg tért vissza egy szóra a gyermek szobában hushagyó koldos délután, amikor Rubint Károly főmérnökönél apró, kis emberek gondoltak merészet és nagyot s Murni Károly egyfelvénásos vigáékát „A kigyót” előadták. Amint munkatársunk írja, a szép számú és előkelő közönség előtt a liliputi művészek ugyancsak szép dolgot produkáltak. Zerkovits Endre tartott prologót, Magyar vergyők... magyar ruhában. S aztán jöttek a szereplők Kiss Klára, Svastits Irán, Rubint Dező, Farkas Lajos, Kiss László, Pábian Gyula, Rubint Mária, megannyian rengeteg tudással, édes alakítással, cukros külsővel és fellépéssel, hogy a művészekhez illő legyen a bíráló. S az apró nyelvek peregetek, a tüzes szemek lázban égtek, mint mikor a lámpaláz elborítja a debütáló művészeréket. S persze volt fergegőse taps, lekváros és más édesesség babáinak. Így telt el Svastits Irán szépen zárta be a Seregély elszavalásával az előadást. Kedves tavaszi rügyfakadás volt mind ez, mely duzzadt a gyermeki lélek erejétől, miért ne ejtenék szót a véres események tengeréről e cseppvilágról.

A rekvirálók megjutalmazása.

Csanád vármegye főispánja a rekviráló bizottságok díjazására 12.000 kor. előteget folyósított: különösen a rekvirálást végző tanúkat részére.

U. i. a rekvirálás díjazását a Haditeremny részvénytársaságnak lenne kötelessége folyósítani, amely azonban a rekvirálás befejezetlen történhetik meg. Mivel pedig a rekvirálás alkalmával a rekvirálók ruhájára cipője tönkre ment ezt méltányolva a csanádi főispán sietett rekompenzálni. Vármegyénk is tehetne hasonló módon, hogy a rekvirálók fáradsága valami módon mielőbb kielégítést nyerne.

Jégkészetek biztosítása.

A hidegebb bekövetkeztével mindentől beagytak a tavak és folyók, a közöseknek tehát módjukban van a közösi jégvermeket jégkészetekkel ellátni. A helyigymiszter 9344/1917 számú rendeletével erre fel is hívta az összes hatóságokat.

Szerkesztői üzenetek.

— N. Virgil. Hálásan köszönjük. A múlt számunkban az értesek kis rajz már megjelent. De talán többször is szólhatna. Akad ott téma, elég gazdag az a lélek! Üdv.

— Z. Gy. Mai számunkban jön. Köszönjük. Szép már az olvasás is. De miért oly ritkán hallátok szavát? Sok náld. Adóságenük töröljük.

— R. Persze, még mit? Plágiuma jó, a mi egyéni rossz, nagyon rossz! Ne zavarjon. Isten mentse, hogy igéretét beváltás, hogy gyakran ír! Tesék szívességgelé máshova fordulni.

— K. Nem mind arany, ami fénylik. Jegyezze meg ezt a közömondást! A többit gondolja utána.

— Egy jó családból való fia, ki 2-3 közöposztályt végzett, beütészedő tanonokom assenál felváltatik Ifj. Wajdits József kormányomjátába.

BERLIN színházban

mindig a legújabb, legszebb és legérdekesebb műsorra talál a közönség. Mindenik előadása a kinematográfia legelsőrendű és legújabb alkotásaiból van összeállítva. Szébb és érdekesebb s tanulságosabb műsort a fővárosi mozgószínházakban sem lehet látni s a helyi árak olyan olcsók, hogy még a legszegényebb ember is megnézheti. A „BERLIN” színház agilis igazgatója mindig a legújabb és legválogottabb mozgószínműt mutatja be. — Nem sajnál sem fáradságot, sem költséget, hogy a t. közönségnek az előadásokat minél kellemesebbé és élvezetesebbé tegye. — A „BERLIN” mozgószínház látogatását mindenkinek a legmelegebben ajánljuk. A zenét **Löwinger Amália** zongoraművésznő szolgáltatja. Minden harmadik nap új műsor. A m. tisztelt közönség szíves pártfogását kéri Az igazgatóság.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga. Irta: **Lukács József**, főgimn. tanár. A vasos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinek érdekes és tanulságos olvasmány, amely míg egyrésztől szigorúan tudományos, másrésztől könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúraber tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— **Új Idők.** A világháború legújabb krónikása, irában és képen az Új Idők. A mi érdekes esemény a négy világréz haterőin történik azt mind élénk tárja füstöl szövegű képekben. Érdekesség, művészi kiváltság és előkelő ízlés jellemzi Horeg Ferenc hetilapját, az Új Idők, melynek mindeu száma aktuális közleményeiben, elbeszéléseiben és regényeiben is egyaránt a szépirodalom ápolója. — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy-ut 16. sz.

— **A „Vasárnapi Ujság”** minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. „Világ-krónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-utca 4.). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Népnap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— **Az „Élet”** szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kinnő lapot melen ajánljuk olvasónk figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványzámmal készséggel küld a kiadóhivatal.

MILKA
Suchardé
KITÜNŐ ALPESI TEJCSOKOLÁDÉ

NÉVJEGYEK

A világháború minden mozzanatáról bő, eredeti, megbízható, kimerítő

értéslésekkel, térképekkel, magyarázatokkal szolgál az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

olvasóinak.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	38 korona.
Félévre	19
Negyedévre	9 K. 30 f.
Egy hónapra	3 K. 30 f.

Megrendelési cím:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest.

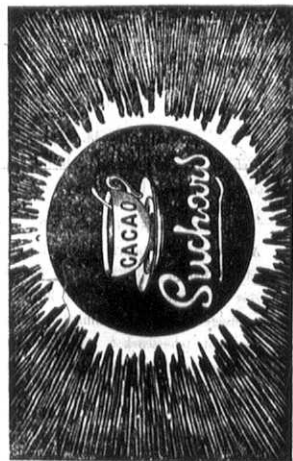
VII. Rákóczi ut 54. szám

addig még nem látott nagy választékban jutányos áron készültnek

Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában.

Vidéki megrendelések azonnal elintéztetnek

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár, legújabb divatu levélpapírokból és névjegyekben Nyomatványok ízléses kivitelben jutányos áron gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára Jegyzői és egyéb közgazgatási nyomatványok nagy raktára.